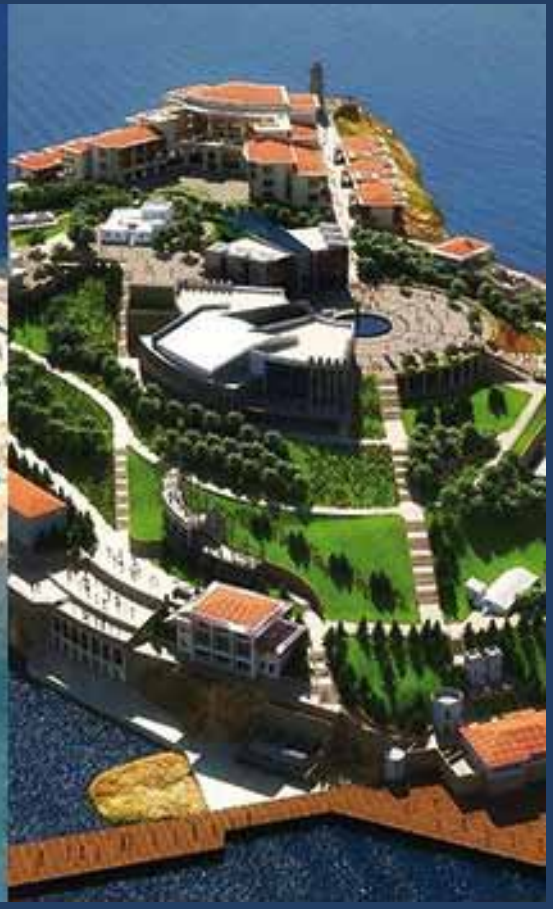

Bir Doğa, Tarih ve Kültür Katliamı

YASSIADA VE SİVRİADA

ADALAR SAVUNMASI

Destekleyenler

TMOBB Şehir Plancıları Odası

TMOBB Çevre Mühendisleri Odası

TMOBB Mimarlar Odası

Arkeologlar Derneği

RAPOR - MAYIS 2016

SUNUŞ

14 Mayıs 2015 tarihinde Başbakan A. Davutoğlu tarafından temeli atılarak inşaatına başlanan Yassıada projesinde çalışmalar 2016'nın bahar aylarının gelmesiyle birlikte yeniden hızlanmış durumda. Yassıada cinayeti 14 Mayıs 2016'da birinci yılını doldurdu ve "Demokrasi ve Özgürlük Adası" sloganıyla başlatılan inşaat çalışmaları, Marmara Denizi'nin ve İstanbul kıyılarının ortasında dev bir beton adası yaratmış durumda.

Hükümet ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yapılan proje ve planlara karşı açılan davalar devam etmesine, inşaatın durdurulması yönünde bilirkişi raporları bulunmasına rağmen hız kesmeden devam eden bu büyük doğa ve kültür katliamı sonucunda Yassıada'da her gün yeni bir beton yığını yükseliyor. Yassıada'nın yüzeyindeki doğal hayat tümüyle yokedilirken, kıyılarındaki hassas ekosistem her dakika biraz daha tahrip ediliyor; adanın arkeolojik ve tarihi kayıtları büyük bir beton ve hafriyat yığını altında kayboluyor.

Yassıada, Nisan 2016

Bugün Yassıada projesi devam ederken Sivriada planları da tüm hukuki engellere, mahkeme kararlarına, teknik ve ekolojik raporlara rağmen hükümet ve ÇŞB tarafından ısrarla gündemde tutuluyor. Yassıada'daki ada ve kıyı ekosistemini ekonomik ve siyasi rant kazanma amacıyla 2015'in yaz aylarında, bir kaç ay gibi kısa bir sürede AKP, TOBB ve MESA Holding işbirliğiyle tamamen yok eden bu büyük cinayet, şimdi de Sivriada'da ve diğer İstanbul adalarında tekrarlanmak isteniyor.

Bu rapor Yassıada'da halen sürmekte olan cinayetin sonuçlarını ve ayrıca Sivriada'yı ve tüm Marmara Denizi'ni bekleyen tehlikelerin boyutlarını değerlendirebilmeniz için hazırlandı. Raporda, Yassıada'daki inşaatın başladığı günlerde Adalar Savunması tarafından 3 Ağustos 2015 tarihinde düzenlenen gezinin sonuçlarını ve izlenimlerini bulacaksınız. Adalar Savunması, Mimarlar Odası, Şehir Plancıları Odası, Çevre Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası ve Arkeologlar Derneği'nden temsilcilerin yanı sıra, İBB Meclis Üyeleriyle çeşitli milletvekili dostlarımızın katılımıyla düzenlenen gezide, Yassıada'da yürütülen imar ve inşaat faaliyetleri yerinde incelenmiş, hazırlanan projenin ruhsat ve inşaat belgeleri, projenin doğal, tarihi, kültürel ve arkeolojik yaşam üzerindeki etkileri yerinde görülmüştü.

Meslek kuruluşlarının, üniversitelerin, arkeologların ve uzmanların katkılarıyla derlediğimiz bu rapor, söz konusu yıkımın boyutlarını göstermekte, kayıt altına almakta ve Yassıada sürecinin hukuki kayıtlarını içermektedir. Bu büyük doğa ve kent yağmasına karşı tüm Türkiye'nin dikkatini çekmek ve bu büyük talanı durdurmak isteyen Adalılar'ın, İstanbullular'ın, kent ve yaşam savunucularının görüşlerini derleyen, Yassıada ve Sivriada'nın neden ıssız kalması gerektiğini bir kez daha gösteren raporumuzu Adalar ve İstanbul halkının ve tüm kamuoyunun değerlendirmesine sunuyoruz.

ADALAR SAVUNMASI

Mayıs 2016

Yassiada, Aralık 2014

Yassıada, Yıkım'dan hemen önce, Nisan 2015

YASSIADA VE SİVRİADA'DA HUKUK VE KORUMA SÜRECİ NASIL YOK SAYILDI?

Adalar Savunması

14 Mayıs 2015 tarihinde inşaat faaliyetleri başlayan Yassıada'nın doğal ve tarihi niteliklerinin korunması için uzun yıllardır verilen hukuki ve toplumsal mücadele halen devam ediyor. Geçmiş yıllarda Yassıada ve Sivriada'da başlatılması planlanan imar ve inşaat faaliyetlerinin durdurulması için açtığımız davalar ve hukuki süreç devam etmesine rağmen Yassıada'da başlayan inşaat çalışmaları geri dönülmesi mümkün olmayan bir ekolojik ve tarihi yıkım anlamına gelmektedir.

Yassıada ve Sivriada'nın geçirdiği yaklaşık 40 yıllık hukuk ve koruma sürecinin özetini aşağıda bulabilirsiniz:

Yassıada'nın Tarihi, Koruma ve Hukuk Süreci

- Bizans ve Roma döneminde İstanbul'un en zorlu sürgün ve inziva yerlerinden biri olarak tanınan Yassıada'ya ilişkin ilk tarihi kayıtlar İ.S. 4.yy'a kadar uzanmaktadır. Geçmişten bugüne kadar uzanan tarihi, inşa edilmiş manastır, sarnıç ve ceza hücrelerinin günümüze kadar ulaşan kalıntılarından izlenebilen Yassıada, Osmanlı döneminde büyük kesintilerle süren manastır yaşamı dışında büyük ölçüde ıssız kalmıştır. İngiltere'nin İstanbul büyükelçi Sir Henry Bulwer 1859'da dönemin padişahı Abdülmecid'in onayıyla adayı satın almış, adada egzotik bir şato inşa etmiş ve adada çağdaş dönem yerleşimini başlatmıştır. Bulwer'in adayı terketmesinin ardından Yassıada Mısır Hidivi İsmail Paşa'ya satılmış, ancak ada 1947 yılında Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'na (DKK) eğitim tesisi kurma amacıyla devredilene kadar yine büyük ölçüde ıssız kalmıştır.

- Yassıada'nın DKK'na devrinin ardından 1949'da inşaatlara başlanmış ve adada 1952'de Deniz Kuvvetleri'nin eğitim tesisi halini alana kadar komutanlık binaları, lojmanlar, spor salonu, buz ve su depoları, iglolar ve yemekhane gibi çeşitli binalar inşa edilmiştir.

Bu ilk kapsamlı inşaat süreci adanın doğal ve tarihi yapısını önemli ölçüde zedelemiş, gerek Bulwer dönemi şato, bağevi gibi yapıların gelişigüzel restorasyonu, gerekse de daha eski tarihi kayıtlarda yeralan manastır, hücre, sarnıç kalıntılarına ait malzemelerin yeni yapıların inşasında kullanılması önemli zararlar vermiştir. Dönemin hemen tüm sit alanlarında gözlenen koruma bilincinin eksikliği sonucunda 18.3 hektarlık (en geniş yeri 185 m., en uzun yeri 740 m.) adanın ekolojik ve arkeolojik yapısı zedelenmiştir.

- Yassıada'nın çağdaş Türkiye toplumunun gündemine gelmesini sağlayan ikinci büyük olaylar zinciri 27 Mayıs 1960 askeri darbesinden sonra adadaki spor salonunun askeri mahkeme haline getirilmesi ve dönemin başbakanı Adnan Menderes ve hükümet üyelerinin burada yargılanmasıyla başlamıştır. Başbakan ve hükümet üyeleri yargılama süreci boyunca Yassıada'da tutulmuş, yağılamanın ardından çeşitli askeri cezaevlerine dağıtılmıştır. İdam cezası verilen dönemin

Başbakanı Adnan Menderes, Hasan Polatkan ve Fatin Rüştü Zorlu İmralı Adası'na nakledilmiş ve cezaları İmralı Adası'nda infaz edilmiştir. Yassıada halen yanlış olarak bu üç eski hükümet üyesinin idam edildikleri ada olarak hatırlanmaktadır.

- Yargılamaların ardından Yassıada'daki askeri eğitim tesisleri yeniden normal işlevine dönmüş ve 1978 yılına kadar burada faaliyetlerine devam etmiştir.

- DKK, Yassıada'daki askeri eğitim faaliyetlerini fiziki koşulların zorluğu nedeniyle 1978 yılında askıya alınca, ada 1978'den 1993'e kadar DKK gözetiminde yine ıssız kalmıştır.

Fotoğraf: Yassıada, 27 Aralık 2014

- Yassıada 1993'te İstanbul Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi'ne bilimsel araştırma ve çalışma amacıyla tahsis edilmiş ve enstitü 1995 yılına kadar, bir buçuk dönem boyunca adayı araştırma amacıyla kullanmıştır. Ancak adanın çok zorlu doğal koşulları ve adaya ulaşımın zorluğu fakülteyi buradan çıkmaya zorlamıştır, Yassıada 1995 yılından bu güne kadar yaklaşık 20 yıl ıssız kalmış, balıkçılar, yelkenciler ve adalıların çok seyrek günlük ziyaretleri dışında kullanılmamıştır. Bu süreçte adada inşa edilen askeri yapılar büyük ölçüde çözülmüş, doğa adayı geri almaya başlamış, ada ve kıyı eko sistemi kendi kendini restore etmeye başlamıştır,
- Ancak 2000'li yılların başlarında AKP hükümetinin işbaşına gelmesinin

ardından Yassıada ve Sivriada'nın "nasıl değerlendirilmesi gerektiğine" dair tartışmalar yeniden başlamıştır. Yassıada'nın Alcatraz tipi bir hapisane, çocuk ıslah evi ya da bir turizm merkezi, ibadet alanı, bellek müzesi gibi amaçlarla kullanımına dair öneriler dönemin belediye başkanları, valileri, emniyet müdürleri tarafından zaman zaman gündeme getirilmeye başlanmıştır.

- Bu tartışmalara son noktayı dönemin AKP'li Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay Yassıada'nın "turizm ve kültür potansiyeli" gözönüne alan bir projeye başladıklarını duyurarak koymuştur. Maliye Bakanlığı'na 12.01.2010 tarihinde başvuran Kültür ve Turizm Bakanlığı, "Kamu Taşınmazlarının

Turizm Yatırımlarına Tahsisi Hakkında Yönetmelik” hükümleri çerçevesince turizm amaçlı olarak değerlendirilmek üzere Yassıada’nın tasarruf hakkının devrini istemiş ve bugüne uzanan süreci başlatmıştır. Milli Emlak Genel Müdürlüğü’nün 27.04.2011 tarih ve 13071 sayılı yazısı ile de devir işlemi tamamlanmış, ada “müze olarak kullanılmak üzere” Kültür Bakanlığı’na tahsis edilmiştir.

Koruma ve Hukuk Süreci

- İstanbul İli Adalar İlçesi’nin Heybeliada Mahallesi’ne 156 ada, 1 Parsel kaydıyla bağlı olan Yassıada 1976 yılında korunması gerekli tarihi ve doğal alan ilan edilmiştir. Dönemin Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu’nun (GEEAYK) 09.10.1976 tarih ve 9461 sayılı ve 10.11.1979 gün ve 11572 sayılı kararları ile **tüm adaların** korunması gerekli doğal ve tarihi alan ilan edilmesine karar verilmiştir.
- İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat

Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu’nun (KTVK-BK) 05.04.2006 gün ve 61 sayılı kararı ile Yassıada’nın tarihi sit tescil kaydının devamına, doğal sit derecesinin ise I. olarak belirlenmesine karar verilmiştir.

- Bu dönemde adaların kullanım biçimine dair çeşitli tartışmalar üzerine DKK Deniz Lisesi Komutanlığı 26.2.2009’da Adalar Belediyesi’ne, “Yassıada’nın askeri hizmetler için kullanılmasına ve Milli Savunma Bakanlığı’na olan tahsisine devam edileceği ve sorumluluğun 17 Aralık 2008 tarihinden itibaren Deniz Lisesi Komutanlığı’na verildiğinden ve bu kapsamda Yassıada askeri saha olduğundan izinsiz her türlü kullanıma ve ziyarete kapatılmıştır” şeklinde bir resmi yazı iletilmiştir. Bunun üzerine Adalar Belediyesi, Maliye Hazinesi’nden Yassıada’nın ve üzerinde yerleşim bulunmayan tüm adaların kendisine tahsisini istemiş, ancak talep reddedilmiştir.

- İstanbul V Numaralı KTVKKBK’nun 10.05.2010 gün ve 2506 sayılı kararı ile

Yassıada'daki "... Osmanlı dönemine ait kıyıdağı şato kalıntıları, tepedeki şato kalıntıları, Bizans Dönemine ait sarnıç, hücre yapılarının korunması gerekli kültür varlığı olarak tesciline, **Koruma Grubunun I** olarak belirlenmesine, spor salonunun ise döneminin tarihi olaylarına sahne olmuş olması sebebiyle tesciline, **Koruma Grubunun II** olarak belirlenmesine, tescilli yapıların plana işlenmesine... Yassıada üzerindeki olası kalıntıların ve mevcut eserlerin sağlıklı korunabilmesi amacıyla yapılacak her türlü inşai ve fiziki çalışmalarda kurul görüşü ve izninin alınmasına, gerekli fenni temizlik ve bakım hizmetlerinin acilen yapılması için ilgili kurumlara bildirilmesine, alandaki diğer yapıların kültür varlığı niteliğı taşımadığına, binalara kurulumuz görüşü doğrultusunda işlem yapılabileceğı..." ne karar verilmiştir.

● İstanbul V Numaralı KTVKKB'nun 28.03.2011 gün ve 3110 sayılı kararı ile "... Tarihi ve I. Derece Doğal Sit Alanı olan Yassıada'nın ayrıca III. Derece Arkeolojik Sit Alanı ilan edilmesine..." karar verilmiştir.

● 21.11.2011 tarihinde askı sürecini tamamlayarak yürürlüğe giren Adalar İlçesi 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı'nda

Yassıada I. Derece Doğal Sit, Tarihi Sit ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak ve aynı zamanda bütünüyle 'Askeri Alan' lejantında gösterilmiş olup, 2565 sayılı "Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu ve yönetmelikleri ile ilgili mevzuat hükümlerine tabi alan" statüsünde olduğundan ilgili kurum görüşleri alınarak sismik araştırma amaçlı yapılar dışında yapılaşmaya kapalı olarak belirlenmiştir.

● Hazine mülkiyetinde olan ve Askeri Alan olarak belirlenen Yassıada, Milli Emlak Genel Müdürlüğü'nün 27.04.2011 tarih ve 13071 sayılı yazısı ile Kültür Bakanlığı'nın başvurusu üzerine Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne "müze olarak kullanılmak üzere" tahsis edilmiştir.

● 29.06.2011 tarih ve 644 sayılı KHK ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Kuruluş, Görev, Yetki ve Sorumlulukları belirlenmiş, tüm Türkiye'nin olduğu gibi Adaların da koruma anlayışı bu tarihten sonra hızla değişmeye başlamıştır.

● Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na bağlı olan, İstanbul I Numaralı Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu'nun 10.10.2012 tarih ve

01-157 sayılı kararı ile Yassıada'nın I. Derece Doğal Sit durumu kaldırılarak *"Sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanı"* olarak belirlenmesinin uygun olduğuna karar verilmiştir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 08.11.2012 tarih ve 8923 sayılı Bakan Oluru ile bu kararı onamış ve askı süreci için Adalar İlçe Kaymakamlığı'na göndermiştir.

● İstanbul V Numaralı KTVKKB'nın 16.11.2012 gün ve 819 sayılı kararı ile *"... Yassıada'ya ilişkin olarak; Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun 19.04.1996 tarih ve 421 sayılı ilke kararında tarihi sitler *"Milli tarihimiz ve askeri harp tarihi açısından önemli tarihi olayların cerayan ettiği ve doğal yapısıyla birlikte korunması gerekli alanlar"* şeklinde tanımlanmış olup, Kurulumuz üyelerince yerinde Yassıada'nın tamamının incelenmesi sonucunda, adanın bütünü düşünüldüğünde ilke kararında belirtilen tanımla örtüşmemesi, Yassıada'nın tamamının tek parsel olması, parselde tescilli yapılar bulunduğundan parselin zaten tescilli parsel statüsünde olması sebepleriyle kamu yararı da dikkate alınarak tarihi sitin kaldırılmasına"* karar verilmiştir. Bu

kararın altında imzası olan Adalar Belediyesi ve koruma kurulundaki temsilcileri daha sonra bu karardan rücu etmiş, gelişmeleri öngöremediklerini çeşitli toplantılarda belirtmiştir.

● Yassıada ve Sivriada için en kritik ve önemli hukuki gelişme 2013 yılı nisan ayında yaşanmıştır. 18.04.2013 tarih ve 28622 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair 6456 Sayılı Kanun"un 27. Maddesine bir ek yapılarak Yassıada ve Sivriada tüm koruma şemsiyelerinin dışına çıkarılmıştır. Söz konusu torba yasadaki hüküm şu şekildedir. "3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkındaki Kanuna" ek-2 maddesi" eklenmiş, buna göre; ***"Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yap-işlet-devret modeli ile Yassıada ve Sivriada'da kültürel ve turizm amaçlı yatırım ve hizmetler, 3621 sayılı Kıyı Kanunu hükümlerine ve diğer mevzuatta yer alan kısıtlama ve prosedürlere tabi olmaksızın planlama, imar ve***

inşaat uygulamaları bu kanun kapsamında yaptırılabilir” hükmü getirilmiştir.

- 30.05.2013 tarih ve 2013/457 sayılı Adalar Belediyesi yazısıyla, “Sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanı” olarak belirlenmesi kararına itiraz edilmiş; gereği için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü’ne, İstanbul Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü’ne, bilgi için de Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü’ne ve Adalar Kaymakamlığı’na gönderilmiştir.

- 30.05.2013 tarih ve 5512 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü’nün yazısı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından onaylanan “İstanbul İli, Adalar İlçesi, Heybeliada Mahallesi, 156 ada, 1 No’lu parselin (Yassıada) “Askeri Alan” kullanımının “Turizm+Kültürel Tesis Alanı”, “Kayalık Alan” ve “İskele Alanı” kullanımına dönüştürülmesine ilişkin 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Revizyonu ve 1/1000 ölçekli Koruma

Amaçlı Uygulama İmar Planı” bilgi için Adalar Belediyesi’ne gönderilmiş ve bu planlar 12.06.2013 tarihinde askıya çıkarılmıştır.

- Planda Yassıada’nın “Askeri Yasak Bölge” fonksiyonu “Turizm + Kültürel Tesis Alanı”, “Kayalık Alan” ve “İskele Alanı” olarak değiştirilmiştir.

- 1/5000 ölçekli plan revizyonu ile birlikte hazırlanıp onaylanan 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Plan Notlarında; “Turizm + Kültürel Tesis Alanı”nda; “otel, bungalov, kafe, restoran, heliport alanı, park, açık hava müzesi, meydan, kütüphane, idari bina, müze, konferans salonu, sergi salonu, seyir terası yapılabilir” denmekte ve Yassıada 0,65 emsal değeri verilerek yapılaşmaya açılmaktadır. Aynı plan notunda, bu planın “644 ve 648 sayılı kanun hükmünde kararnameler, 3996 sayılı bazı yatırım ve hizmetlerin yap-işlet-devret modeli çerçevesinde yaptırılması hakkındaki kanunun ek-2 maddesi” kapsamında hazırlandığı ve onaylandığı belirtilmektedir.

- 22 Temmuz 2013 tarihinde Yassıada

ve Sivriada'da Adalar ve İstanbul halkının katılımıyla "Yassıada ve Sivriada'ya Dokunma, Bırak Issız Kalsın!" sloganlarıyla büyük bir barışçıl eylem düzenlenmiştir. Bu eylemin ardından Adalar halkı topladığı binlerce imza ve yüzlerce dilekçeyle birlikte Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na planlara yönelik itirazlarını dile getirmiş ve itiraz dilekçelerini Çevre ve Şehircilik Bakanlığına teslim etmiştir.

- Sözkonusu itirazlar yanıt verilmemek suretiyle reddedilmiştir. Ardından adalar halkının, Adalar Savunması'nın, Adalar Belediyesi'nin, çeşitli meslek odalarının açtığı idari davalar süreci başlamıştır. Sözkonusu hukuki süreçlerin önemli bir bölümü halen, planların ve inşaatın durdurulması yönündeki bilirkşi ve uzman raporları mahkemelere sunulmuş olmasına rağmen, davalar devam etmektedir.

- Söz konusu plan değişikliği ile, revizyon planla "Turizm+Kültürel Tesis Alanı",

"Kayalık Alan" ve "İskele Alanı" olarak fonksiyon alanlarına ayrılan Yassıada'nın tamamı "Turizm+Kültürel Tesis Alanı"na dönüştürülmektedir.

- İstanbul Valiliği İl İdare Kurulunun 2 Ekim'de aldığı Yassıada'nın isminin "Demokrasi ve Özgürlük Adası" olarak değiştirilmesi yönündeki kararı, Valilik tarafından İl Genel Meclisi'ne idari teklif olarak gönderilmiş ve teklif oy birliğiyle 05.11.2013 tarihinde kabul edilmiş, Yassıada'nın tarihi adı, binlerce yıllık kültürel birikimi yoksayılarak değiştirilmiştir.

BU BELGE TURİZM YATIRIMI BELGESİ TALEBİ ÜZERİNE ALINAN 17/12/2014 TARİH VE 242803 SAYILI MAKAM KARARI GEREĞİ DÜZENLENMİŞTİR.

BU BELGE GİRİŞİMCİNİN BEYANINA GÖRE DÜZENLENMİŞTİR. TESİSE İLÜKŞİN BEYAN EDİLEN TÜR, SINIF VE KAPASİTE, İMAR PLANI YAPIMINA VEYA İMAR PLANI DEĞİŞİKLİĞİNE HAK VE DAYANAK TEŞKİL ETMEZ. YATIRIM YAPILACAK PARSELERİN İMAR DURUMUNDA BELİRTİLEN KOŞULLAR GEÇERLİDİR.

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
TURİZM
YATIRIMI BELGESİ

Adı : SIVRIADA KONGRE MERKEZİ
Sınıfı ve Türü : KONGRE VE SERGİ MERKEZİ
Adresi : SIVRIADA (97 ADA, 1 PARSEL) (92.638 M²) ADALAR-İSTANBUL
Belge Sahibi : GÜMRÜK VE TURİZM İŞLETMELERİ TİC. A.Ş.
Mal Sahibi : KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Tarih ve Sayı : 17.12.2014 - 15734
İşletmeye Açılma T. :
Kapasite : 1981 KİŞİLİK 1400 KİŞİLİK ALT KAT + 555 KİŞİLİK BALKONİ KONGRE SALONU, 50 KİŞİLİK TOPLANTI SALONU (4 ADET), KAPALI SERGİ SALONU, AÇIK SERGİ ALANI, 1600 KİŞİLİK 2. SINIF LOKANTA, 200 KİŞİLİK KAFETERYA, 150 KİŞİLİK KAFETERYA, 180 ARAÇLIK AÇIK OTOPARK

Dr. Adnan ASLAN
Bakan a.
Genel Müdür

BU BELGE TURİZM YATIRIMI BELGESİ TALEBİ ÜZERİNE ALINAN 17/12/2014 TARİH VE 242803 SAYILI MAKAM KARARI GEREĞİ DÜZENLENMİŞTİR.

BU BELGE GİRİŞİMCİNİN BEYANINA GÖRE DÜZENLENMİŞTİR. TESİSE İLÜKŞİN BEYAN EDİLEN TÜR, SINIF VE KAPASİTE, İMAR PLANI YAPIMINA VEYA İMAR PLANI DEĞİŞİKLİĞİNE HAK VE DAYANAK TEŞKİL ETMEZ. YATIRIM YAPILACAK PARSELERİN İMAR DURUMUNDA BELİRTİLEN KOŞULLAR GEÇERLİDİR.

17/12/2014
R. ALKAN
10/12/2014

BU BELGE TURİZM YATIRIMI BELGESİ TALEBİ ÜZERİNE ALINAN 17/12/2014 TARİH VE 242803 SAYILI MAKAM KARARI GEREĞİ DÜZENLENMİŞTİR.

BU BELGE GİRİŞİMCİNİN BEYANINA GÖRE DÜZENLENMİŞTİR. TESİSE İLÜKŞİN BEYAN EDİLEN TÜR, SINIF VE KAPASİTE, İMAR PLANI YAPIMINA VEYA İMAR PLANI DEĞİŞİKLİĞİNE HAK VE DAYANAK TEŞKİL ETMEZ. YATIRIM YAPILACAK PARSELERİN İMAR DURUMUNDA BELİRTİLEN KOŞULLAR GEÇERLİDİR.

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
TURİZM
YATIRIMI BELGESİ

Adı : YASSIADA-DEMOKRASI VE ÖZGÜRLÜK ADASI
Sınıfı ve Türü : 5 YILDIZLI OTEL
Adresi : YASSIADA (156 ADA, 1 PARSEL) (103.750 M²) ADALAR / İSTANBUL
Belge Sahibi : GÜMRÜK VE TURİZM İŞLETMELERİ TİC. A.Ş.
Mal Sahibi : KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Tarih ve Sayı : 17.12.2014 - 15733
İşletmeye Açılma T. : TAHSİS KOŞULLARI GEÇERLİDİR.
Kapasite : 78 ODA(2Y)+ 6 SUİT(2Y)+ 39 SUİT(4Y)+ 2 BEDENSEL ENGELLİ ODA(2Y) - 125 ODA 328 YATAK 500 KİŞİLİK 1. SINIF LOKANTA, 450 KİŞİLİK 2. SINIF ALAKART LOKANTA, 150 KİŞİLİK PASTA SALONU, 75 KİŞİLİK KAFETERYA, 100 KİŞİLİK BAR SALONU, VİTAMİN BAR, 100 KİŞİLİK GECE KULÜBÜ, 500 KİŞİLİK KONFERANS SALONU, 300 KİŞİLİK ÇOK AMAÇLI SALON, 60 KİŞİLİK TOPLANTI SALONU (2 ADET) KAPALI YÜZ ME HAVUZU, ALETİL JİMNASTİK SALONU, YOGA SALONU, TÜRK HAMAMI (2 ADET), SAUNA (2 ADET), KAR ODASI (2 ADET), MASAJ ODASI (2 ADET), JAKUZZİ, BAY-BAYAN KUAFÖRÜ, SATIŞ ÜNİTESİ (5 ADET), 20 ARAÇLIK KAPALI OTOPARK

Dr. Adnan ASLAN
Bakan a.
Genel Müdür

BU BELGE TURİZM YATIRIMI BELGESİ TALEBİ ÜZERİNE ALINAN 17/12/2014 TARİH VE 242803 SAYILI MAKAM KARARI GEREĞİ DÜZENLENMİŞTİR.

BU BELGE GİRİŞİMCİNİN BEYANINA GÖRE DÜZENLENMİŞTİR. TESİSE İLÜKŞİN BEYAN EDİLEN TÜR, SINIF VE KAPASİTE, İMAR PLANI YAPIMINA VEYA İMAR PLANI DEĞİŞİKLİĞİNE HAK VE DAYANAK TEŞKİL ETMEZ. YATIRIM YAPILACAK PARSELERİN İMAR DURUMUNDA BELİRTİLEN KOŞULLAR GEÇERLİDİR.

17/12/2014
R. ALKAN
10/12/2014

Böylece Adalar İlçesi'ni oluşturan Marmara Denizi'ndeki 9 adanın, Büyükada (Prinkipo), Heybeliada (Halki), Burgazadası (Antigoni), Kınalıada (Proti), Sedefadası (Terebhintos), Kaşıkadası (Pita), Sivriada (Oxia), Yassıada (Plati), Tavşanadası (Neandros)'nın adları yeniden bir değiştirme girişimiyle karşı karşıya kalmıştır.

- 6 Mayıs 2015 tarihinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından TOBB'a bağlı Gümrük ve Turizm A.Ş.'ye Yassıada ve Sivriada için turizm tesisleri, kongre merkezleri, otel, restaurant, kuaför salonları, pastahaneler ve marina vb. tesisler içeren birer inşaat ruhsatı verilmiştir.

- 14 Mayıs 2015 tarihinde Başbakan Ahmet Davutoğlu tarafından temeli atılan "Yassıada Özgürlük ve Demokrasi Adası" projesinin inşaat çalışmaları başlamıştır. İnşaat çalışmaları başladıktan kısa bir süre sonra adaya denizden ve havadan ulaşım tamamen engellenmiştir.

- Yassıada'da başlayan inşaat çalışmalarının

ardından Adalar Savunması tarafından 3 Ağustos 2015 tarihinde bir inceleme gezisi düzenlenerek yaşanan tahribat yerinde tesbit edilmiştir. Adalar Savunması, Mimarlar Odası, Şehir Plancıları Odası, Çevre Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası ve Arkeologlar Derneği'nden temsilcilerin yanı sıra, İBB Meclis Üyeleriyle çeşitli milletvekili dostlarımızın katılımıyla düzenlenen gezide, hazırlanan projenin ruhsat ve inşaat belgeleri, projenin doğal, tarihi, kültürel ve arkeolojik yaşam üzerindeki etkileri yerinde görülmüştür.

- Yapılan incelemelerde, inşaat süreci öncesinde ada yaşamı, topografyası ve ekosistemi hakkında herhangi bir araştırma yapılmadan hazırlanan projeyle, MESA Holdin tarafından yapılan mobilizasyon ve vaziyet planları arasında büyük çelişkiler görülmüş, pek çok tescilli binanın projeyi yürüten MESA Holding temsilcileriyle TOBB'a bağlı GTİ AŞ arasındaki yazışmalar sonucu projeye uygun-suzluk nedeniyle TOBB şirketi genel müdürü Ömer Gebeş'in oluru ile yıkıldığı görülmüştür. Ayrıca arkeolojik kalıntılara ve doğal yaşama

yassıada ve sivriada'ya dokunma

**bırak ıssız
kalsın!**

Yassıada ve Sivriada turizm ya da kalkınma bahanesiyle yapılmaya açılmaz!
ADALARI SAVUNACAGIZ!

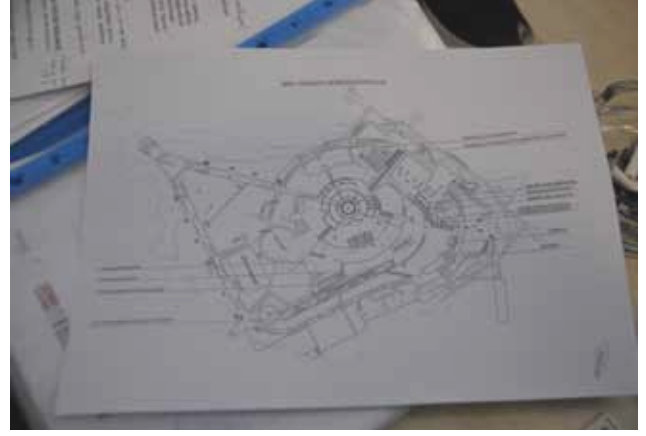

geri dönmesi mümkün olmayan zararlar verildiği yerinde tesbit edilmiştir. Herhangi bir atık ve geri dönüşüm tesisi öngörüsü bulunmayan inşaat sürecinin ada, kıyı ve deniz ekosistemini onarılamaz bir şekilde tahrip edeceği bir kez daha anlaşılmıştır.

- Adada yürütülen inşaat sürecinde ortaya çıkan hafriyatın adanın kıyı kenar çizgilerini değiştirecek şekilde dolgu malzemesi olarak kullanıldığı, bu durumun ada topografyasını olduğu gibi ada kıyılarında bulunan İstanbul'un nadir balık yumurtlama ve mercan alanlarını tahrip ettiği de görülmüştür.

- İzleyen dönemde Kadıköy bölgesinden ve Kurbağalıdere'den çıkarılan çamur, balçık ve kanalizasyon atıklarının Yassıada-Sivriada-Kınalıada üçgenine boşaltılması da Yassıada inşaatıyla birleşerek bu bölgenin doğal yaşamını bir kez daha tahrip ettiği, deniz kirliliğine

yolaıldığı ve Adalar'da çeşitli salgın hastalıkların yayılmasına neden olduğu da belirlenmiştir...

Sivriada' da Koruma ve Hukuk Süreci

Tarih boyunca İstanbul çevresindeki inziva ve sürgün yerlerinden biri olarak kullanılan bir diğer ada olan Sivriada da aynen Yassıada gibi büyük bir yıkım ve dönüşüm süreciyle karşı karşıya bulunmaktadır. Bizans dönemindeki

Sivriada Liman Bölgesi, 2015

manastır ve sarnıç kalıntıları dışında Osmanlı ve Cumhuriyet dönemi boyunca 1978 yılına kadar taş ocağı olarak kullanılan Sivriada bu nedenle büyük bir tahribat yaşamıştır. Bu yıllar boyunca adanın morfolojisi ve silüeti tamamen değişmiş, ancak 1978 sonrasında ada yeniden bir restorasyon sürecine girmiştir. Ada ve kıyı ekosistemi kendini yenilemeye başlamıştır.

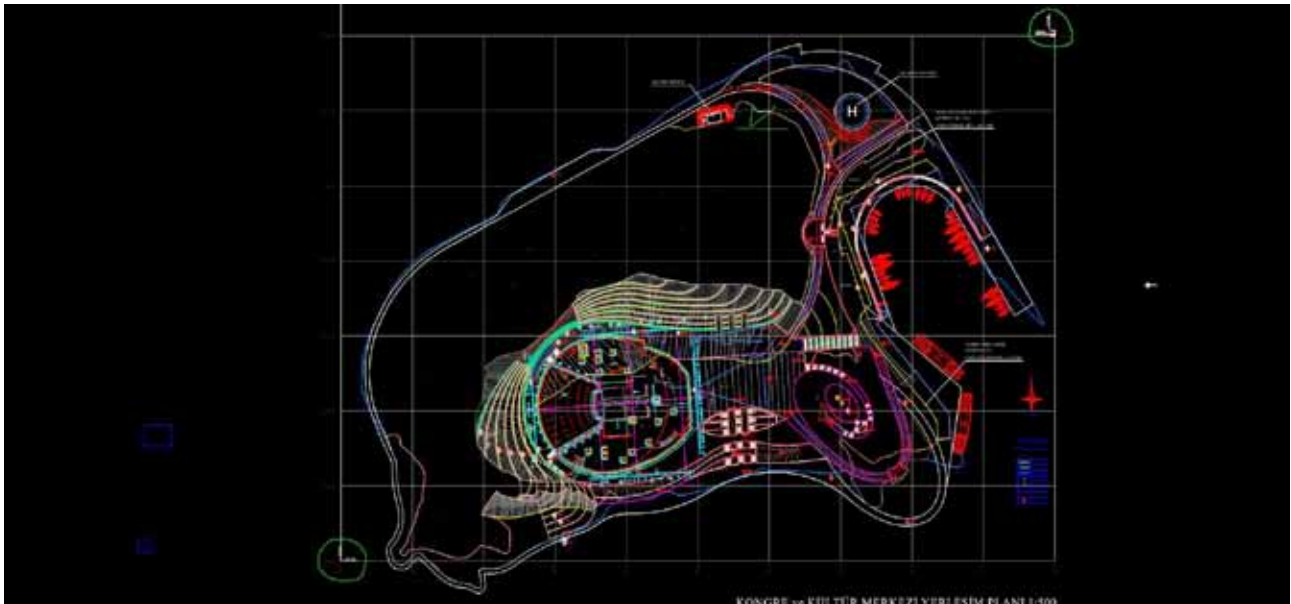
Halen Adalılar ve balıkçılar tarafından kullanılan Sivriada günümüzde yelkenciler ve denizciler için bir doğal liman olarak işlev görmektedir, zengin bir kıyı ekosistemine ev sahipliği yapmaktadır. Sivriada'daki hukuki süreç kısaca şu şekildedir:

- Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun (GEEAYK) 08.09.1978/10577 tarih ve sayılı kararı ile, "Marmara Denizi'nde bulunan Sivriada'nın Prens Takım Adaları bütünlüğü içinde korunması gerekli doğal sit alanının bir parçası olduğuna, Marmara Denizi üzerinde bulunan bu doğa güzelliğinin yok edilmesinin veya büyük ölçüde değiştirilmesinin uygun bulunmadığına, bu nedenle adadan izinsiz taş alma işleminin derhal durdurulmasına..." karar verilmiştir.
- İstanbul V Numaralı KTVKKB'nun 09.12.2009/2201 tarih ve sayılı kararı ile Sivri-

ada II. derece doğal ve III. derece arkeolojik sit olarak belirlenmiştir.

- İstanbul V Numaralı KTVKKB'nın 27.01.2011 /3027 tarih ve sayılı kararı ile Sivriada'da bulunan Manastır, Kilise ve Sarnıç kalıntıları tescillenerek Koruma Grubu 1 olarak belirlenmiştir.
- İstanbul V Numaralı KTVKKB'nın 07.03.2011 gün ve 3125 sayılı kararı ile "... Adalar İlçesi 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı'nın plan paftaları, plan notları ve plan raporu üzerinde yapılan değişiklik ve düzeltmelerle uygun olduğuna..." karar verilmiştir.
- 21.11.2011 tarihinde askı sürecini tamamlayarak yürürlüğe giren Adalar İlçesi 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı'nda Sivriada, II. Derece Doğal Sit ve 3. Derece

Sivriada otel ve kongre merkezi planı, 2014

Arkeolojik Sit Alanı olarak ve aynı zamanda bütünüyle 'Askeri Alan' lejantında gösterilmiş olup, 2565 sayılı "Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu ve yönetmelikleri ile ilgili mevzuat hükümlerine tabi alan" statüsünde olduğundan ilgili kurum görüşleri alınarak sismik araştırma amaçlı yapılar dışında yapılaşmaya kapalı olarak belirlenmiştir.

- Hazine mülkiyetinde olan ve Askeri Alan olarak belirlenen Sivriada, Milli Emlak Genel Müdürlüğü'nün 03.10.2012 tarih ve 25955 sayılı yazısı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne tahsis edilmiştir.

- İstanbul V Numaralı KTVKBK'nun 08.03.2013 /1060 tarih ve sayılı kararı ile Sivriada'nın tarihi sit olmadığına karar verilmiştir.

- 19.06.2013 tarih ve 6171 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nün yazısı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından onaylanan "İstanbul İli, Adalar İlçesi, Burgazada Mahallesi 97 Ada 1 nolu Parselin (Sivriada) "Askeri Alan" kullanımının "Turizm+Kültürel Tesis Alanı" kullanımına dönüştürülmesine ilişkin» 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Revizyon Nazım İmar Planı ve 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı" 28.06.2013 tarihinde askıya çıkarılmıştır. Planda Sivriada'nın "Askeri Yasak Bölge" fonksiyonu "Turizm + Kültürel Tesis Alanı" olarak değiştirilmiştir.

- 1/5000 ölçekli plan revizyonu ile birlikte hazırlanıp onaylanan 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Plan Notlarında; "Turizm + Kültürel Tesis Alanı"nda; fuar, kongre merkezi, konferans salonu, kültürel tesis, dini tesis, açık hava müzesi, amfi tiyatrosu, sergi

salonu, karşılama yapıları, spor salonu, seyir terası, parklar, iskele, marina, kulüp ile dernek yapıları ve bu fonksiyonlara hizmet edecek kafe, restoran, satış birimleri yapılabilir" denmekte ve Sivriada 0,40 emsal değeri verilerek yapılaşmaya açılmaktadır.

- Adalar halkı topladığı 5 bine yakın imzayla birlikte planlara yönelik itirazı dile getirmiş ve itiraz dilekçelerini Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na teslim etmiştir.

- Yapılan itirazlar Bakanlık Makamının 08.10.2013 tarih ve 10002 sayılı Bakanlık

Makamı Olur'u ile uygun görülmemiş olup, aynı Bakanlık Makamı OLUR'u ile 644 sayılı KHK'nın 13/A maddesi uyarınca onaylanmıştır. Plan değişikliği 13.11.2013 – 12.12.2013 tarihleri arasında bir ay süre ile askıya çıkarılmıştır.

- 6 Mayıs 2015 tarihinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından TOBB'a bağlı Gümrük ve Tirizm A.Ş.'ye Yassıada için olduğu gibi Sivriada için de otel, restaurant, marina, kuaför salonları, pastahaneler vb. tesisler içeren bir inşaat ruhsatı verilmiştir.

- Sivriada için plan ve proje iptali talebiyle açtığımız davalardan birinde İstanbul 3 Numaralı Bölge İdare Mahkemesi Sivriada'da başlatılması planlanan kongre ve turizm merkezi inşaatı hakkında bilirkişi raporu doğrultusunda iptal kararı verirken, kültürel, ekolojik ve arkeolojik açıdan geri dönüşmesi mümkün olmayan zararlar doğuracağı gerekçesiyle verilen kararla Sivriada için yapılan tüm plan değişiklikleri iptal edildi!

- Bu karara rağmen Sivriada'daki inşaat çalışmalarının Yassıada'da olduğu gibi tüm hukuk ve koruma süreci gözardı edilerek her an başlayabileceği beklenmektedir...

YASSIADA VE SIVRIADA GÖZLEM NOTLARI...

Adalar Savunması tarafından 27 Aralık 2014 tarihinde, Yassıada inşaatı başlamadan kısa bir süre önce yapılan gözlem gezisinin notlarını paylaşıyoruz...

BIRAK ISSIZ KALSIN!

Kışın iyice yüzünü göstermesine ve açık denizde ulaşım şartlarının zorlaşmasına az bir süre kala çeşitli adalardan 20 kişilik küçük bir gözlem topluluğu olarak Sivriada ve Yassıada'ya gittik. 27 Aralık günü hava ve deniz şartları zorlayıcı olsa da son günlerde Sivriada ve Yassıada hakkında hükümet ve bakanlık çevrelerinden gelen imar ve inşaat spekülasyonlarına karşı "Bırak İssiz Kalsın" demek ve bu adaların son durumunu yerinde görmek için düzenlediğimiz gezi çok verimli geçti. Sivriada ve Yassıada'nın onyıllardır süren tahribata karşı halen ayakta olduğunu ve kendini onardığını görmek hepimizi mutlu etti. Gezi sırasında aldığımız notlar şu şekilde:

Her iki adada da doğal yaşam tüm görkemiyle hüküm sürmeye devam ediyor. Sivriada'da AFAD'ın Alman Jeoloji Araştırma Merkezi -GFZ- ile birlikte yürüttüğü GONAF projesi çerçevesindeki sondaj ve sismik cihazlar yerleştirme çalışması devam ediyor. Projeyi GM Mühendislik adlı bir firma yürütüyor. Sondajın şimdiye kadar bitmesi gerekiyordu, ancak neden hala bitirilemediğini Sivriada'ya gittiğimizde anladık. Sondajın uzamasının birinci nedeni, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın sondaj alanının yerinin değiştirilmesini talep etmesi. Sondaj bölgesi, Bakanlığın AFAD'a "Biz oraya kongre merkezi ve restoran yapacağız, gidin başka yeri kazın!" demesi nedeniyle kıyıya yakın bir sahaya taşınmış. Sivriada konusunda gizli bir proje yürütüldüğünün ve yapılacak tesislerin mimari çizimlerinin de tamamlandığının kanıtı olan bu durum sondajın uzamasına neden oluyor. Sürecin planlanandan uzun sürmesinin ikinci nedeni ise ada zeminin çok sert olması. Sivriada'da çok zor şartlarda kalmaya zorlanan görüştüğümüz işçiler yeni sondaj bölgesinde yeterince hızlı ilerleyemediklerinden şikayetçi...

Öte yandan küçük ve geçici bir alanda yürütülen sondaj bile adadaki doğal yaşama zarar veriyor. Sondaj ve sismik cihaz yerleştirme çalışması adanın önemli bir kıyı alanının çimento ve balçıkla kaplanmasına neden olmuş. Bu nedenle yanlışlıkla bu bölgeye giren bir arkadaşımız balçığa saplandı...

Dahası kazının yarattığı titreşim adanın toprak yapısının zedelenmesine neden oluyor ve çok yakındaki manastır kalıntılarına zarar veriyor.

Önceki yıllarda ve aylardaki gezilerimizde tanık olduğumuz gibi Sivriada'da küçük bir kedi popülasyonu yaşamaya devam ediyor. İnsana büyük ölçüde yabancı olan ve vahşi yaşama ta-

mamen uyum sağlayan bu vahşı kedilerin bir bölümü geçtiğimiz aylarda bir çevre kuruluğu tarafından “kurtarılmıştı”, ancak adada görebildiğimiz kadarıyla 4-5 kediden oluşan sağlıklı bir kedi popülasyonu yaşamaya devam ediyor. Adadaki kuş, böcek ve küçük sürüngenlerle, ayrıca adaya gelen yelkencilerin ve balıkçıların geride bıraktıklarıyla besleniyorlar. Adadaki şantiye işçilerinin geri dönerken götürmek üzere getirdikleri iki de köpek yavrusu adanın doğal hayatına uyum sağlamış görünüyorlar. Adanın zirveleri ve kayalıkları ise martı ve karabataklar başta olmak üzere kuşlarla kaplı. Sivriada bu mevsim dev bir rezene tarlasına dönüşmüş durumda. Zaman zaman küçük birer ağaç boyutlarına ulaşan rezenelerin yanı sıra sütlücezoğos, kuşkonmaz, adamotu vs. yanısıra çeşitli mantarlara da rastladık. Bu kadar küçük olmasına ve doğal sistemin tahrip edilmiş olmasına rağmen adadaki yaşam zenginliği ve direnci hepimizi bir kez daha büyüledi. Adanın ancak tırmanışla ulaşılabilen Kuzey yamaçlarında yüksek ağaçlar var. Geçtiğimiz sene yaptığımız eylemde adanın iskele bölgesine diktiğimiz çeşitli ağaçlar da büyüme yolunda. (Sivriada’ya kim zakkum diktiyse söylesin kızmayacağız, iki tane gayet sağlıklı zakkum fidesi bulduk!)

Yassıada, 27 Aralık 2014

Öte yandan yıllar önce Haydarpasa Limanı’nın yapımı için ciğeri sökülen ve taşocağı olarak kullanılan adadaki tahribat erozyona neden oluyor. Adanın orta bölümlerinde yukarıdan akan kaya ve

Yassıada, 27 Aralık 2014

toprak parçaları, henüz arkeolojik kazı yapılmayan sahadaki tarihi dokuya zarar veriyor. Özellikle Bizans manastırı, şapel duvarları ve sarnıç alanlarında en kısa zamanda arkeolojik kazıların başlatılması gerekiyor. Bugüne kadar 1990'ların sonunda yapılan bir yüzey araştırması dışında ne Sivriada'da ne de Yassıda'da herhangi bir arkeolojik çalışma başlatılmış değil. Bu konuya öncelik vermeye, bu adalarda arkeolojik çalışmaları desteklemek için çalışmaya karar verdik.

Yassıda'da ise doğa adayı geri almaya devam ediyor. Su Ürünleri Fakültesi'nin iki yıllık bir maceradan sonra adadan çıktığı 1995 yılından beri kalıcı bir yerleşimin bulunmadığı adadaki askeri-sivil bütün yapılaşma doğa tarafından hızla çözülüyor. "Yassıda ölü bir ada", "orada hayat yok", "Yassıda demokrasi adası olsun, kongre merkezi olsun, marinalar dolsun, restoranlar coşsun" diyenlere karşı Yassıda'nın her yanından doğal yaşam, çeşitlilik ve zenginlik fişkırıyor. Geçmiş dönemde Yassıda'ya getirilen fıstık çamı, sarı ve kızıl çam, zeytin ve incir gibi türler adanın yerel ağaçları

Yassıda, 27 Aralık 2014

olma yolunda epey mesafe katetmişler. Aynı şekilde adaların doğal bitki örtüsü olan maki sistemi Yassıda'da da zenginlik yaratmaya devam ediyor. Güney ve doğu yamaçları bu mevsimde de meyve vermeye devam eden böğürtlen ve kuşburnu çalılılarıyla kaplı. Yine akdeniz defnesi, menengiç, sakız, meşe türleri, yabani zeytin, böğürtlen, rezene, radika, kekik, nane, laden, kuşkonmaz, çeşitli mantarlar ve kaktüsler, aloe vera'lar büyümeye devam ediyor. Adada geçmişte aşırı tahrip edilen bölgelerde

bitki örtüsü ve maki, Sivriada'da olduğu gibi frigana sistemine kadar daralmış, ancak, doğal çeşitlilik yerleşim bulunan adalardaki ehlileştirilmiş ekosistemle karşılaştırılmayacak kadar zengin. Kekik, sütleğen, rezene, laden ve fundalıklar çözülen askeri yapıların kıyısında hızla büyüyor. Bizim üzerinde yerleşim olan adalarda hiç görmediğimiz bitki türlerine rastladık. Adanın daha kayalık olan batı ve kuzey batı yamaçları ise balıkçıl, martı ve karabatakların yuvası olmaya devam ediyor. Göçmen kuşların Marmara'daki konaklama alanlarından biri olan Yassıada'nın orta bölümündeki sarnıçlar ve Kuzey yamaçlardaki Bizans kalıntıları da halen araştırılmayı bekliyor. Tarihi kayıtlardan bildiğimiz Bizans yapıları henüz kazılmış değil.

Sivriada ve Yassıada, Marmara Denizi ve Adalar'daki doğal hayatın ve ekosistem bütünlüğünün en bakir, en sağlam

ve vazgeçilmez parçaları olarak ayakta kalmaya devam ediyorlar. Daha ne kadar böyle kalabilecekleri belirsiz. Cumhurbaşkanı'nın ve TOBB'un girişimleriyle 2015 içinde inşaatların başlamasını bekliyoruz. Yapılan açıklamalara bakılırsa inşaat faaliyetlerinin başlaması an meselesi. Bizler de Sivriada'yı, Yassıada'yı ve tüm adalarımızı korumak için Betonada değil Sivriada ve Yassıada demeye devam ediyoruz. Adalar ve Marmara ekosistemi, balık yumurtlama alanları ve kuş göçleri için vazgeçilmez olan Yassıada ve Sivriada devletin ve sermayenin talan ve rant politikalarına karşı tüm Adalar halkına ve bütün Marmara ahalisine bizim aracılığımızla bir kez daha sesleniyor:

Bırak İssız Kalsın!

Yassıada ve Sivriada'dan elinizi çekin...

Mesa Holding Önü, Çengelköy, 29 Mayıs 2015

YASSIADA (Plateia/Plati/Plate) ve SİVRİADA (Okseia) ARKEOLOJİK RAPOR

Arkeologlar Derneği İstanbul Şubesi

İstanbul'un sayfiye adaları "Prens" adalarından Kınalıada ve Burgazada'nın hemen güneybatısında yer alan ikili ada grubu Yassiada ve Sivriada ayrıcalıklı kanuni düzenlemelerle imara açılmıştır.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği üstlendiği proje ile kongre ve turizm merkezine dönüştürülmesi hedefiyle projenin uygulaması MESA İnşaat'a taşere edilmiştir. Proje kapsamındaki hafriyat çalışmaları 3 Ağustos 2015 günü tarafımızdan yerinde görülerek, belgelenmiştir. Bu rapor Yassiada'nın içerdiği arkeolojik-tarihsel verilerin özetlenmesi ve inceleme tarihimize kadar sürdürülen hafriyat çalışmalarının adada neden olduğu arkeolojik tahribatın belgelenmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Tarihçe

Adanın tarihi İstanbul tarihi gibi katmanlıdır. Sadece bir kez 1998 yılında yapılan, çok kısa bir yüzey araştırması dışında ciddi bir araştırmaya sahne olmadığı için Plati-yani Yassiada'daki olası Antik çağ veya Antik çağ öncesi kalıntıları bilinmemektedir. Artemidoros (MÖ 2. yy), Byzantion'lu Stephanos veya Plinius gibi antikçağ yazarları adalardan çeşitli vesilelerle bahsetse de, Yassiada'nın mimarisiyle ilgili net bilgi sunmamaktadırlar. Arkeolojik araştırmaların yok denilecek kadar az olmasından dolayı da Hristiyanlık öncesine dönemlere ait herhangi bir mimari kalıntı henüz tespit edilmiş değildir.

MS 9. yüzyıldan sonra daha sık adı geçen adada Aziz İgnatius'un kendisi için bir manastır inşa ettirdiği bilinmektedir. Paphlagonialı Niketas'tan bilinen Kırkşehitler Kilisesi ve bir manastırdan oluşan yapı kompleksi bir dönem Rus korsanları tarafından zarar

Yassiada, 1930'lar, Eyice, 1988

Yassıada, 1930'lar, Eyice 1988

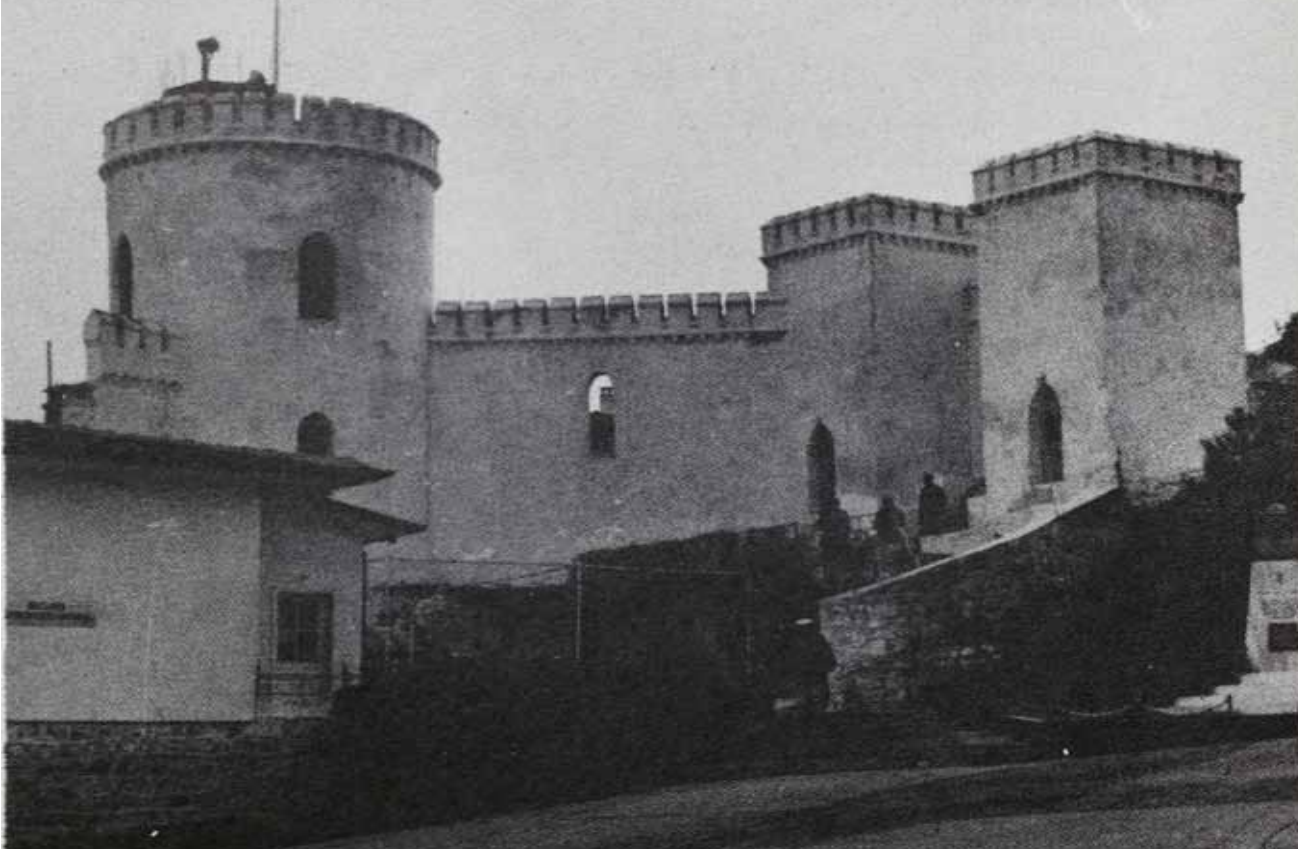
görmüş olsa da, Aziz İgnatius'un zamanında bu zararları tamir ettirdiği bilinmektedir. Ada hem bir inziva yeri hem de bir sürgün yeridir. Politik karakteri daha bu yıllarda kendini belli etmiştir. 12. yüzyılda İmparator I. Manuel Komnenos mühürlü bir belgede Yassıada'daki yapıların adları geçmektedir. Bu belge, manastır ve kilisenin bu dönemde aktif olduğunu göstermektedir. Hem inziva hem de sürgün yeri olarak bilinen bu adada sürgün edilenler arasında 12. yüzyılda VIII Konstantinos'un generallerinden Basileios, Strategos Prusianos ve Logothetes (Başbakan) Konstantinos Dalassenos bulunmaktadır. 14. yüzyılda buraya gömülme istenen yüksek konumlu dini şahsiyetlerin varlığını yine yazılı kaynaklardan biliyoruz.

İstanbul'un fethinden sonra uzun süre ilgi görmeyen ada 1857 yılında Kosti adlı bir

şahıstan İngiliz Elçisi Sir Henry Bulwer tarafından satın alınır. Bulwer adaya Avrupa Ortaçağ şatosu görünümündeki iki köşk, seralar, bostanlar yaptırır ve ada onun döneminde muhtemelen en egzantrik zamanını yaşar.

Zamanın kaynakları adada yapılan eğlenceleri anlata anlata bitiremiyor. Günümüzde de kaynaklar tarandığında yapıların niteliğinden ziyade Bulwer'in dedikodusu ön planda bulunmaktadır. Yaklaşık 15 sene kadar süren Bulwer döneminden sonra ada Mısır Hidivi İsmail Paşa'ya satılır. Ancak Hidiv ailesi herhangi bir mimari eklenti yapmaz ve ada hızlıca unutulmaya itilir.

1947 yılında Deniz Kuvvetleri Komutanlığı tarafından alınır ve zaman içinde ünlü spor salonu, idari binalar buraya inşa edilir. 1960-61 yıllarında Adnan Menderes ve hükümetinin

yargılandığı yer olarak Türkiye'nin toplumsal hafızasında yer almıştır.

1978 yılına kadar Deniz Komutanlığın idaresinde kalan ada daha sonra kullanım dışı kalmıştır. 1993 yılında İstanbul Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi'nin kullanımına tahsis edilmiştir. Ancak bu kullanım sadece iki yıl sürmüş ve ada bundan sonra tekrar boş kalmıştır.

Arkeoloji ve Mimarlık Tarihi

Adadaki kalıntılarla ilgili olarak araştırmalar az olduğundan kültür katmanlarına dair bilgiler, 1998 yılında Erendiz Özbayoğlu'nun yürüttüğü yüzey araştırması, Semavi Eyice'nin notlarından, ve Janin veya Mamboury gibi kaynaklardan derlenmiştir.

Günümüzde neredeyse sadece 19. ve 20. yüzyıl yapıları görülmektedir, Bizans dönemi katmanlarının algılanamaması, yeni yapılarının bunların üstüne yapılmış olmasından kaynaklanmaktadır. Adayı araştırmadan

gezenlerin notlarında Bizans dönemine ait bir iz kalmadığı söylene de Eyice ve Özbayoğlu'nun gözlemlerinden durumun farklı olduğu anlaşılmaktadır. Her iki araştırmacı da adadaki Bizans kalıntılarına işaret etmektedir.

Elçi Bulwer 1864 yılında Mimar Konstantinos Dimadis'e adada iki ortaçağ şatosu görünümünde köşk yaptırtır. Sivri kemerli, kuleli iki yapı kompleksinden bir tanesi deniz kenarında diğeri de adanın en tepe noktasında yer almaktadır. Arkeoloji tarihi açısından enteresan bir detay; mimarı Dimadis olan projenin uygulamasını ve kısa bir süre adanın bir nevi kahyalığını yapan kişinin Bergama kazılarında tanınan Carl Humann olmasıdır. 19. yüzyılın ürünü bu yapıların özelliği İngiliz kültürünün eklektik zevkini yansıtmasıdır bu yüzden İstanbul'da çok özel bir konuma sahiptirler. Yapılarla ilgili ciddi bir mimari belgeleme yapılamadığından daha sonra yapılan niteliksiz onarımlar ve muhdes eklerin orijinal dokudan neler götürdüğünü söylemek zor-

dur. Yassıada'da 1952 yılında bulunan küçük bir definede tamamı 11. yüzyıla ait sikkeler ele geçmiştir.

Semavi Eyice'nin öğrenciyken yaptığı gözlemler ve 1998 yılındaki araştırmalar adanın arkeolojisi açısından çok önemlidir. Deniz Kuvvetleri adada imar faaliyetleri bulunmadan önce gözlemlerini yapan Semavi Eyice, Bulwer'in tepedeki yapısının avlusunun altında sıralanmış hücrelerin yer aldığını anlatır. Özbayoğlu'nun araştırmasında rölöveleri alınan bu hücrelerin, tepesinden ışık alan bir koridor boyunca sağlı ve sollu dizilmiş beşik tonozlu küçük mekanlardan oluştuğu anlaşılmaktadır. Araştırmanın yapıldığı tarihte hücrelerin bulunduğu alanın bitişğinde Su Ürünleri Fakültesi Dekanlık binası bulunmaktaydı.

Eyice, Bulwer'in yapılarında Bizans dönemine ait yapı malzemesi kullanıldığını gözlemlemiştir. Tepedeki şatoya ait bilinen tek kroki de yine Eyice'ye aittir. Hücrelerin sıvalı olmasından dolayı özgün yapı malzemesi ve duvar dokusuna dair bir analiz yapılamamıştır. Günümüzde Bulwer'in yapıları bağımsız durmayıp 20. yüzyıl eklentileri arasında ama en azından tamamıyla yıkılmadan bazı bölümlerini muhafaza etmektedirler.

1998 yüzey araştırmasında adanın kuzey bölümünde başka Bizans dönemi yapı kalıntıları gözlemlenmiş ancak incelenememiştir.

Yirminci yüzyılda eklenen yapıların da analizleri yapılmamıştır. İçinde özellikle Yassıada mahkemeleri ile bilinen spor salonu sadece manevi ve toplumsal bellek açısından değil, İstanbul'da bu dönemlere ait ilginç betonarme strüktürlerinin önemli bir kısmının çoktan yok edilmiş olmasından dolayı da mimarlık tarihi açısından önemli bir yapı katmanıdır. Bunun dışındaki yapıların da bir dönem analizine tabi tutulması gerekmektedir.

Tahribat

Bu bölüm 13.08.2015 tarihinde Yassıada'da yapılan gözlemler referans alınarak hazırlanmıştır. Ancak, bu ziyaretten aylar sonra basına yansıyan hava fotoğrafları ve uydu görüntüleri tahribatın bizim gözlediğimizden daha ileri boyuta ulaştığını göstermektedir.

13 Ağustos 2015 tarihinde Yassıada'da gerçekleştirdiğimiz tespit çalışmalarında, Spor salonunun batısında dozerler ve delicilerle kazı yapılarak teraslamalar yapıldığı, adanın muhtelif yerlerinde kazı yada dolgu yapılarak zeminde düzlemeler yapıldığı görülmüştür. Proje müdürü Selim Rıdvan Güngör, tüm bu uygulamaların sadece şantiyenin mobilizasyonu için yapıldığı, ancak kuzey kıyıda ana kayanın parçalanabilmesi için dinamit kullanılan bölümün proje kapsamındaki seyir terasının inşaa sürecinin bir parçası olduğu ifade etmiştir.

Ada'da 20.yy'a ait binaların önemli bir kısmının yıkıldığı görülmüştür. Adanın tepesinde Bulwer'in 19. yy yapısı, yapının çevresine 20.yy'da eklenen birimler ve yer altı hücre planlı yapısı bir bütün oluşturduğundan 20.yy eklentilerinin yıkımı esnasında 19.yy yapısı ve Bizans dönemi hücreli yapı için de riskli durumlar ortaya çıktığı, Bulwer yapısının etrafında moloz yığınları oluştuğu belgelenmiştir. Ayrıca, hücre planlı yapının eki havalandırma bacalarından birinin üst örtünün bir bölümüyle birlikte çöktüğü belgelenmiştir. Hücreli yapının zemininde ise bir defineci kazısı çukuru tespit edilmiştir. Uzun yıllardır definecilerin uğrak yeri haline gelmiş adada şu an da definecilik faaliyetlerine karşı gerekli tedbirler alınmadığı gözlenmiştir.

Adadaki varlığı bilinen Bizans yapılarının 19. ve 20.yy'daki yapılaşma nedeniyle tamamen tespit edilemediği düşünülmektedir. Bu nedenle, 20. yy yapılarının yıkımı da olası bir arkeolojik bulguya karşı "müze deneti"minde yapılmalıdır. Ayrıca 20 yy. yapılarında dahi yeryer devşirme

malzeme kullanımı gözlenmektedir. Dolayısıyla 20.yy yapılarının denetimsizce yıkılması sadece kendi dönemleri için değil aynı zamanda adanın Bizans dönemi için de ciddi bir veri kaybına neden olacaktır.

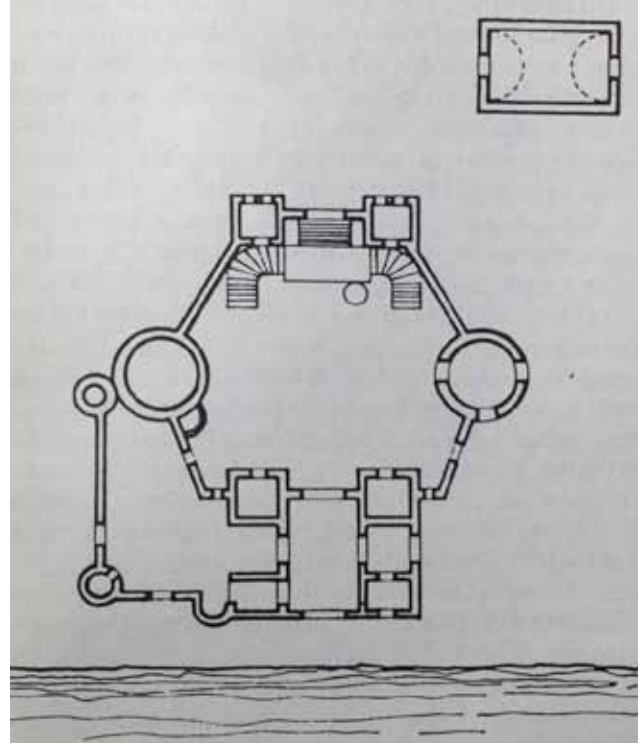
SİVRİADA (OKSEİA)

Tarihçe

Bizans döneminde Yassıada gibi bir sürgün ve inziva yeri olarak kullanılmış olan Sivriada'nın Hristiyanlık öncesi dönemleri ile ilgili fazla bilgi yoktur. Adadaki dinsel yaşamın varlığı yazılı olarak M.S. 9. yy. kaynaklarında karşımıza çıkıyor. Kaynaklarda adada önemli din adamlarının inzivaya çekildiğinden söz edilmektedir. Adanın devlet hapishanesi olarak da kullanıldığı bilinmektedir. Adanın Eski Yunanca adı Οξεία (Okseia: Sivri), ancak Aydos/Başbüyük yakınlarında benzer isimli başka bir muhit bulunması, kaynaklarda ve yorumlarında karışıklıklara neden olmaktadır. Sivriada'nın bir süre taş ocağı olarak kullanıldığı Haydarpaşa mendireğinin de buradan gelen taşlardan inşa edildiği bilinmektedir. Taş ocağı kullanımı nedeniyle, aslında sivri görünümde olan adanın yarısı neredeyse bir düzlük haline gelmiştir. II. Mahmut döneminden itibaren dört defa İstanbul'daki köpekler toplatılıp adaya bırakılmıştır. Bunlardan en bilineni 1910 yılındakidir. Sivriada'ya bırakılan ve bir süre sonra açlıktan birbirini yemeye başlayan 80 bin köpeğin uğultularının İstanbul'dan dahi duyulduğu söylenmektedir. Bu sürgünden iki yıl sonra Cemil Topuzlu'nun emriyle 30 bin köpek daha buraya sürülmüştür. Bu dönemlerde İstanbul'da meydana gelen deprem, işgal gibi olayların köpeklere çektirilen eziyetten kaynaklandığı halk arasında bir rivayet olarak söylenegelmiştir...

Arkeoloji

Prof. Dr. Erendiz Özbayoğlu ve TAY Bizans-Marmara ekiplerinin farklı zamanlarda yaptıkları tespit çalışmalarında adanın Bizans dönemine ait bir yapı stoğu barındırdığı görülmüştür.

Kıyıdaaki yapının Semavi Eyice tarafından hazırlanan krokisi, Eyice, 1988

Adanın batısında, manastırın bir bölümüne ait olduğu düşünülen mahfuz bir biçime sahip bir yapı kalıntısı tespit edilmiştir. Bunun dışında Bizans dönemi mendirek kalıntısı ve adanın zirvesinde bir gözetleme kulesi, biri tepede biri liman alanında olmak üzere iki sarnıç kalıntısı da belgelenmiştir. Liman alanındaki sarnıç kalıntısının tonozunun yarısının (2008 yılında) henüz mevcut, özgün halini koruduğu, üst örtüsünün üç kubbe ile örtülü, duvar örgüsünün 6-7 sırası tuğla, üç sıra taş ve taşların arasında bir sıra tuğla şeklinde olduğu kaydedilmiştir. İncelemeye göre, taş ocağının doğusundaki diğer sarnıç ise üç bölümlü ve üç kubbeyle örtülüdür. Adanın güneye bakan dik eğimli yamacında ise taş tonozlu bir tünel (su yolu) kalıntısı vardır. Bu kalıntılar dışında, İstanbul Arkeoloji Müzeleri 93666'no'lu dosyasında, manastır kilisesinin apsisi olduğu düşünülen tuğla örülü bir duvar kalıntısından da söz edilmektedir. Adanın dik yamaçlarının teraslanması ile hazırlanan alanlara inşa edildiği düşünülen manastırın istinat duvarları da yer yer izlenebilmektedir. Arkeologlar Derneği İstanbul Şubesi'nin 7

Sarnıç ve tünel kalıntısı, Sivriada

Temmuz 2013’de adaya yaptığı ziyarette söz konusu kalıntılar fotoğraflanmış ve kalıntıların TAY ekibinin tespit ettiği vaziyette olduğu belgelenmiştir.

Tahribat

Kongre merkezi projesinin uygulaması henüz Sivriada’da başlamamıştır. Ancak, adadaki tüm kalıntılar proje karşısında tehlike altındadır. Geçmişte adanın taş ocağı ve top atışı menzili olarak kullanılmış olması, manastırın önemli bir bölümünün günümüze ulaşamamasına neden olarak gösterilir. Bizans dönemi mendireği adadan çıkarılan taş blokların sevkiyatı için inşa edilen liman ile zarar görmüştür. Öte yandan adada ikamet edilmemesi ve ulaşımın olmaması ise günümüze ulaşabilen diğer kalıntıların fazla tahrip edilmemesine vesile olmuştur. Bununla birlikte adada koruma ve denetimin olmaması sonucu, Yassıada’da olduğu gibi Sivriada’da da definecilerin açtığı çok sayıda kaçak kazı çukuru görülmektedir.

İstinat duvarları, Sivriada, 7 Temmuz 2013

7 Temmuz 2013

“TORBA YASA”?

3. derece arkeolojik sit alanı olan adada 6456 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 27. maddesi ile 3996 sayılı kanuna eklenen Ek 2. Maddesi “Yassıada ve Sivriada’da yapılacak olan planlama, imar ve inşaat uygulamaları ile diğer düzenlemeler 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu hükümlerine ve diğer mevzuatta yer alan kısıtlama ve prosedürlere tabi değildir” ifadesine dayandırılarak hafriyat yapılmaktadır. Ancak, koruma mevzuatının devlet eliyle yok sayılmasını sağlayan bu kanun anayasanın 63. maddesiyle çelişmektedir.

Madde 63: Devlet, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır.

İstinat duvarları, Sivriada, İAM, Dosya No:93666

Liman alanındaki sarnıç yapısı, Sivriada, 7 Temmuz 2013

Yassıada ve Sivriada'nın imara açılması için çıkartılan "torba yasa" aracılığıyla koruma mevzuatının devre dışı bırakılması burada gerçekleştirilecek projenin ilgili koruma bölge kurulunun onay sürecinden geçmemesine, kazıların ilgili müze tarafından denetlenememesine neden olmaktadır. Koruma kanunları ve çağdaş, evrensel bilimsel koruma ilkeleri

Liman alanındaki sarnıç yapısı, Sivriada, 7 Temmuz 2013

Liman alanındaki sarnıç yapısı, Sivriada, İAM, Dosya No:93666

gözetilmeden hazırlanan ve uygulanan bu projede; ne adadaki 19.yy yapılarının restorasyonu ne de arkeolojik katmanların kazısını bir onay sürecine tabi tutmak ve de denetlemek mümkün değildir. Arkeolojik dolguların denetim ve bilimsel yöntemler kullanılmadan kazılması hangi arkeolojik bulguların açığa çıktığının yada bir arkeolojik bulgunun tespit edilemediğinin uzmanlarca belgelenememesine neden olduğundan, Yassıada'da şu ana kadar yapılan hafriyat çalışmalarında arkeolojik olarak ne kaybettiğimizi belirlemek mümkün değildir ki, bu arkeoloji biliminin karşılaştığı en kritik tahribat türlerindendir. Nitekim, hafriyat içinde bir çan bulunduğu ve çanın saklandığını yada bir kilise kalıntısının tahrip edildiği gibi iddialar ortaya atılmaktadır. Denetim ve belgeleme yapılmadan yürütülen hafriyat çalışmaları, bu iddiaların gerçekliğine yanıt verebilecek veri ve birikimden yoksundur ve uzaktır.

Kaynaklar:

Erendiz Özbayoğlu, *Kınahada, Yassıada ve Sivriada Yüzey Araştırması, 17. Araştırma Sonuçları Toplantısı, Cilt 1 Ankara 2000, 147-155.*

R. Janin, *"Les Iles des Princes", Echos d'Orient, 1924.*

Semavi Eyice, *Marmara'da İki İskoç Şatosu, Sanat Tarihi Araştırmalar Cilt 1 Sayı 2, Nisan 1988, 25-34.*

John Freely, *Prens Adaları, İstanbul, 2010.*

envanter.gov.tr, *"Sivriada: İstanbul Arkeoloji Müzeleri Dosya No 9366*

Doğu yamaçta duvar kalıntısı, Sivriada, 7 Temmuz 2013

Sarnıç, 7 Temmuz 2013

Sarnıç, 7 Temmuz 2013

Sarnıç, İAM, Dosya no 93666

Sivriada, kesit, İAM, Dosya no 93666

Sivriada, İAM, Dosya no 93666

YASSIADA, 7 Temmuz 2013, Yıkım öncesi

YASSIADA, 7 Temmuz 2013, Yıkım öncesi

YASSIADA, 7 Temmuz 2013, Yıkım öncesi

3 Ağustos 2015, Yıkım sonrası inceleme gezisi

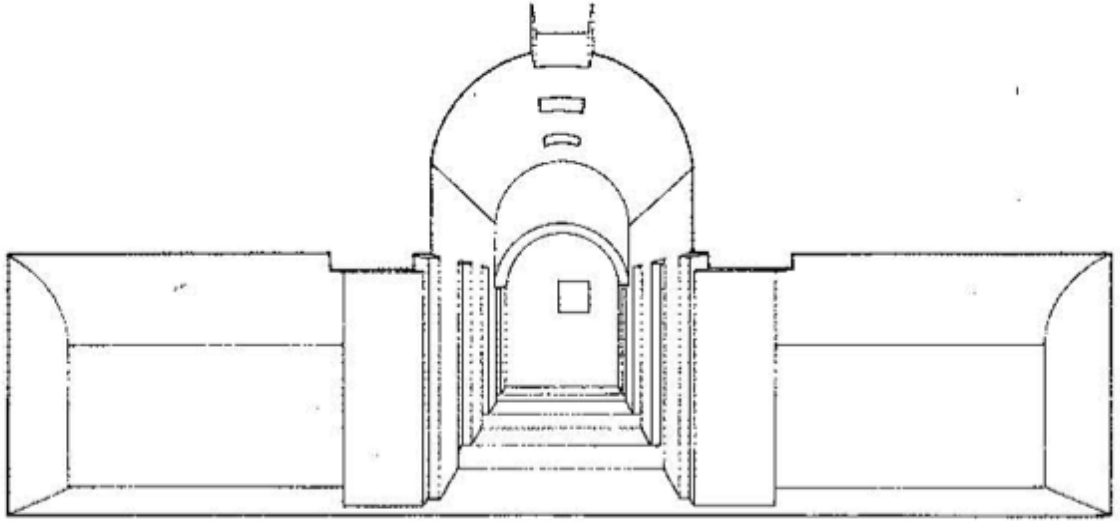
3 Ağustos 2015, Yıkım sonrası inceleme gezisi

3 Ağustos 2015, Yıkım sonrası inceleme gezisi, Tahrip edilen hücre yapıları

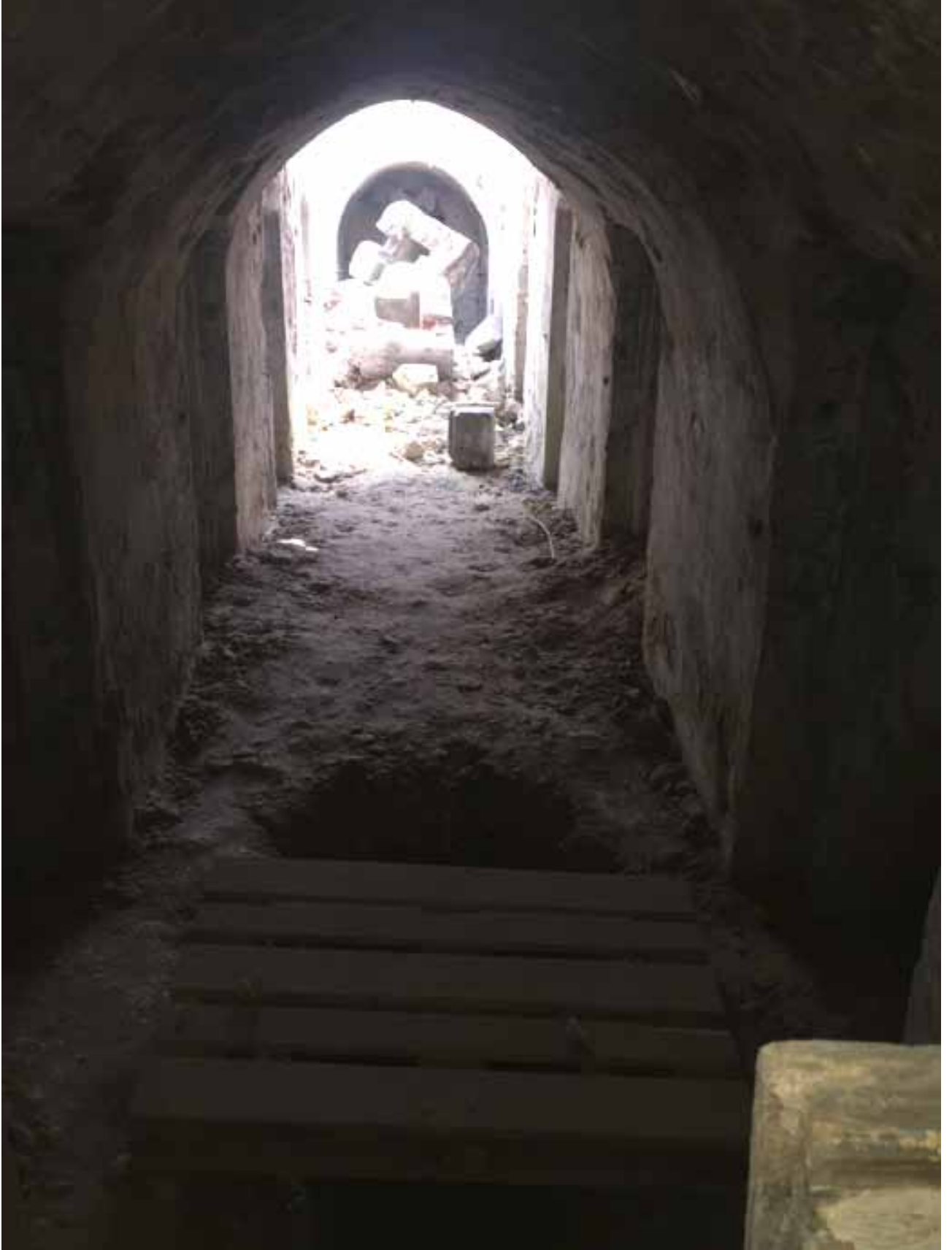
*Hücreli Yapı, Y.Mimar Şükrü Yüksel
Özbayoğlu,
2000*

Hücreli Yapı, Bulwer dönemi ekleri, 3 Ağustos 2015

Hücreli Yapı, Bulwer dönemi ekleri, 3 Ağustos 2015

*Hücreli Yapı, defineci çukuru,
3 Ağustos 2015*

*20. yy yapısında devşirme malzeme
kullanımı, 7 Temmuz 2013*

Temel kazısı ve moloz dolgu alanları, 3 Ağustos 2015

Temel kazısı, 3 Ağustos 2015

PLANLAMA BU DEĞİL

Çare Olgun Çalışkan - TMMOB Şehir Plancıları Odası İSTANBUL Şb. tarafından hazırlanmıştır.

Biri yassı, diğeri sivri olan bu iki adanın adlarını, yerlerini, üzerlerinde yapı olup olmadığını, geçmişte insan yüzü görüp görmediklerini, hangi hayvanlara-bitkilere yuva olduklarını, Karadeniz ile Marmara denizlerinin arasını dolduran İstanbul Boğazı'nın akıntılarına durak olup olmadıklarını, kent ve ülke tarihinde adlarının geçip geçmediğini ve en nihayetinde bu kenti ya da adalarını planlayanların neleri reva görüp görmediklerini birçoğumuz son bir iki yılda duyar, konuşur ve öğrenir olduk sanırım. 15 yılını bu şehirde geçirmiş bir şehir ve bölge plancısı olarak en azından ben bu son yıllara sığın belleğin içinde bir yerlerdeyim ve bu iki adayla karşılaştığım andan beri anlamaya, anlatmaya ve yaşatmaya çalışanlarla bir olmaya uğraşanların tarafında... Bu yazının derdi, başta Yassıada ve Sivriada'nın içinde bulunduğu süreci düzeltmeyi, onları kurtarabilmeyi ve öte yandan da İstanbul'un tüm adalarının (ileride belki de ülkedeki diğer tüm adaların) tamamında doğanın ve sakin yaşamların kuşatılmadığı bir süreci geliştirmeyi amaçlayan Adalar Savunması'nın, planlama uzmanlık alanı içinden verdiği mücadeleye destek olabilmektir.

Bu iki adada dünden bugüne olan biteni adım adım ve yaşanan önemli kırılmalarla kısaca özetleyerek girelim konuya ve sonra da planlama bu derde nasıl yaklaşır, yaklaşmalıdır diye soralım, yanıtlar arayalım...

- Yassıada, askeri hizmetler için kullanılmak üzere Milli Savunma Bakanlığı'na tahsis edilerek izinsiz her türlü kullanıma ve ziyarete kapatılır, yıl 1947,
- Sivriada'nın, Adalar bütünlüğü

içinde korunması gerekli doğal sit alanının bir parçası olduğuna, yok edilmesinin veya büyük ölçüde değiştirilmesinin uygun bulunmadığına, bu nedenle ilgili koruma kurulundan izinsiz taş alma işleminin bile derhal durdurulmasına karar verilir, yıl 1978 (Haydarpaşa Gar'ı önündeki mendireklerdeki büyük taşlar Sivriada'dan gemilerle taşınmıştır yıllar yıllar önce),

- İstanbul'daki tüm adalar "Korunması Gerekli Doğal ve Tarihi Alan" ilan edilir, yıl 1979,

- Mülkiyeti Hazineye, kullanım hakkı Milli Savunma Bakanlığı'na ait olan Yassıada, Sivriada ve Tavşanadası'nın Adalar Belediyesi'ne tahsisi için İstanbul Valiliği'ne yapılan talepten olumlu sonuç alınamaz, aylardan Temmuz, yıl 2009,

- Sivriada II. derece doğal ve III. derece arkeolojik sit alanı olarak ilan edilir, aylardan Aralık, yıl 2009,

- Yassıada'daki Osmanlı ve Bizans Dönemine ait yapılar I. Derece tescilin eser, Yassıada Yargılamalarıyla anılan spor salonu 2. Derece tescilli eser olarak ilan edilir ve yapılacak her türlü inşaat ve fiziki çalışmalarda koruma

kurullarının görüşü ve izninin alınmasına, gerekli temizlik ve bakım hizmetlerinin acilen yapılması için ilgili kurumların harekete geçirilmesine, alandaki kültür varlığı niteliği taşımayan diğer yapılara kurul görüşü doğrultusunda işlem yapılabileceğine karar verilir, aylardan Mayıs, yıl 2010,

- Sivriada'da bulunan Manastır, Kilise ve Sarnıç kalıntıları I. Derece tescilin eser ilan edilir, aylardan Ocak, yıl 2011,

- Tarihi ve I. Derece Doğal Sit Alanı olan Yassıada'nın ayrıca III. Derece Arkeolojik Sit Alanı ilan edilmesine karar verilir, aylardan Mart, yıl 2011,

- Devlet hazinesi mülkiyetinde olan ve Askeri Alan olarak kullanılan Yassıada "müze

olarak kullanılmak üzere" Kültür ve Turizm Bakanlığı'na tahsis edilir, aylardan Nisan, yıl 2011,

- Dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Haziran 2011'de "Türkiye Hazır Hedef 2023" temalı toplantıda İstanbul için açıkladığı 3 yeni projeden biri olarak "Adalar Projesi" kapsamında Yassıada ve Sivriada'da kongre merkezleri, müze, oteller, yat limanları yapılacağını duyurur,

- Nihayet Adalar İlçesi bütününde kapsamlı bir fiziki plan yürürlüğe girer, İBB (İstanbul Büyükşehir Belediyesi) tarafından

hazırlanan planın adı 1/5000 ölçekli Adalar Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı'dır, planda Yassıada I. Derece Doğal Sit, Tarihi Sit ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı; Sivriada ise II. Derece Doğal Sit ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak gösterilmiştir ve her iki ada için de herhangi bir yapılaşma önerilmez, aylardan Kasım, yıl 2011,

- Yassıada'dan sonra Sivriada da Kültür ve Turizm Bakanlığı'na tahsis edilir, aylardan Ekim, yıl 2012,

- Değiştirilen koruma yönetmeliği sonrasında Yassıada'nın I. Derece Doğal Sit alanı olma özelliği kaldırılarak "Sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanı"na, yani yapılaşmaya imkan tanır hale getirilir

ancak değişen yönetmeliğin gerekli gördüğü uzman ekip kurulması ve yerinde güncel araştırmaların yapılması gibi koşullar sağlanmadığı halde bu değişiklik yapılır, aylardan Ekim, yıl 2012,

- Yassıada'nın kamu yararı da dikkate alınarak tarihi sit statüsünün kaldırılmasına karar verilir, aylardan Kasım, yıl 2012,
- Ardından ilgili koruma kurulunca Sivriada'nın da tarihi sit alanı olmadığına karar verilir, aylardan Mart, yıl 2013,
- Ankara'da, meclisten geçirilen bir torba yasanın (6456 Sayılı) içinde "Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yap-işlet-devret modeli ile Yassıada ve Sivriada'da kültürel ve turizm amaçlı yatırım ve hizmetler, 3621 sayılı Kıyı Kanunu hükümlerine ve diğer mevzuatta yer alan kısıtlama ve prosedürlere tabi olmaksızın planlama, imar ve inşaat uygulamaları bu kanun kapsamında yaptırılabilir" hükmü getirilir. Bu durum, ülkemizde yerel yönetimlerin, yerel halkın, kamu yararını gözetken ilgili tüm mevzuat ve yönetmeliklerin, kanunların yok hükmünde olduğu, doğrudan ve en üst düzeyde ayrıcalık tanınan bir proje alanı yaratan belki de ilk örnek düzenleme olarak tarihe geçer, aylardan Nisan, yıl 2013,

- Giderek daha da savunmasız kalan Yassıada ve Sivriada'ya ilişkin, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından uygulamadaki planları değiştiren bir "plan revizyonu" hamlesi gelir. Adalar ve İstanbul Büyükşehir Belediyeleri'nin dahi haberi olmadan, alan araştırması ve analizlerine gerek duyulmadan Ankara'dan yapılan bu revizyonla Yassıada ve Sivriada'nın "Turizm+Kültürel Tesis Alanı" kullanımına dönüştürülmesine imkan tanınır, aylardan Haziran, yıl 2013,

- Bakanlık daha sonra kendi yaptığı revizyonları da değiştirir, aynı fonksiyonları koruyan bu yeni plan düzenlemelerinde Yassıada ve Sivriada'nın kayalık ve iskele alanları da yapılaşabilir alana katılır. Ayrıca her iki adada

da, tapu kayıtlarında gerçek yüzölçümlerinden daha büyük alan büyüklükleri yazdığı için olsa gerek, tapu kayıtlarındaki yüzölçümü değerleri dikkate alınarak inşaat alanı belirlenecektir şeklinde bir hüküm getirilir, aylardan Ekim, yıl 2013,

- Plan revizyonlarıyla turizm ve kongre merkezi üst başlıklı her türden kullanıma açık hale gelen Yassıada'nın adı «Demokrasi ve Özgürlük Adası» olarak değiştirilir, aylardan Kasım, yıl 2013,
- Bu plan müdahaleleriyle imara açılan Yassıada ve Sivriada'da hükümetçe yapımı düşünülen projelerin inşaat temeli Başbakan

Ahmet Davutoğlu tarafından atılır, aylardan Mayıs, yıl 2015

- Adalar Savunması'nın organize ettiği, çok sayıda İBB Meclis Üyesi, milletvekilleri, meslek odası uzmanı, hukuk ve basın mensupları ile Arkeoloğun da yer aldığı bir gezi düzenlenir, Yassıada'da yürütülen inşaat çalışmaları yerinde gözlenerek fotoğraflanır. Bu geziyle 1. Derece tescilli eser niteliğindeki Bizans Zindanları'nın define arayışına konu olduğu ve kısmen yıkıldığı, adadaki bitki örtüsünün tanınmayacak duruma geldiği, bazı betonarme yapıların yıkıldığı ve inşaat alanında sağlıklı bir bilgi paylaşımı ve çalışma düzeninin olmadığı anlaşılır, aylardan Ağustos, yıl 2015.

...

Bu özet akışta yer verilmeyen çok sayıda adımlar, kırılmalar da var. Daha ilk yasal müdahalelerin başladığı ve her iki adanın da koruma statülerini değiştiren girişimler peşi sıra itirazlara ve davalara konu edilerek hukuki girişimlere başvuruldu. Ardından yapılan tüm plan revizyon ve değişiklikleri hem Adalar Belediyesi, hem yerel dernek ve kişilerin hem de ilgili meslek odalarının açtıkları dava-

larla hukuk zemininde durdurulmaya, iptal edilmeye çalışıldı. 2013'ten bu yana da Adalar Savunması ve diğer tüm kent savunması gönüllüleri, destekçileri ve belirli oranda medyadaki yansımalarla kamuoyunda bir farkındalık ve gündem yaratılmaya çalışıldı. Adalarda ve İstanbul ana karasında çeşitli eylemler düzenlendi, geniş katılımlı forumlar yapıldı ve her iki adanın da geleceği asıl eyleyicilerle masaya yatırıldı ve inanın hiçbir öneri ya da yaklaşım, bugün kurulan şantiyeleri ve yapılmak istenen milyon dolarlık projeleri içermedi... Kimi davada bilirkişi raporlarının olumsuz görüşlerine rağmen mahkemeler projeler lehinde kararlar verdi, Bakanlık yapılan yüzlerce itiraza kulak tıkadı, kimi dava nedeni bilinmeksizin nihayete erdirilmedi ve medyada ikili bir seyir izlendi: Bu projeleri, nasıl geliştiklerini dikkate almadan salt kalkınmacı, refah arttırıcı birer yatırım gözüyle gören, özünde rantı dayalı bir emlak projesi olan bu süreci demokrasi tarihimizle yüzleşen bir methiye malzemesi yapanlar yanında, projelerin olası etkilerini, katılımdan ve müzakereden uzak, Adalar'ın genel durumu ve sorunlarını dikkate almadan girişilen bir iktidar projesi olarak görebilenler

de oldu. Yapılan son saha gezisi, korkulanın gerçekleşmekte olduğunu, her iki adanın da mekanın dönüşümü ile sağlanacak rant uğruna gözden çıkarıldığı ve bu sürecin neredeyse tamamen dışa, bilgi akışına kapalı, devam eden yargı süreçleri hiçe sayılarak, yerel halkın tepkisi önemsenmeyerek sürecektir olduğunu gözler önüne seriyor. Literatürde de bu durumun bir karşılığı var elbette: Neoliberal denilen günümüz küresel dünyasında planlamanın sermaye piyasası için temel müdahale aracı olduğu ve mekan üzerinden sağladığı dönüşüm ile yeni yatırım ve fırsatların kapısını aralamaya muktedir olduğu!

Peki, planlama bu işe ne diyor? Çözümü nerede buluyor? Bu soruların tek, kesin bir doğrusu olacağını düşünmesem de neyi yapmamayı önereceğini ve nasıl yapılacağı konusundaki müşterek izlerin adını koyabileceğine emin olduğumu söyleyebilirim.

Her şeyden önce burası kentin bir ilçesi, parçası ve bu parça üzerinde yaşayan ve adalara dair her yeni kararın, önerinin doğrudan etkileyeceği kullanıcıları, sakinleri olduğunu bilmekle başlamalı planlama kurum ve karar vericileri. Adı ve içeriği ne olursa olsun, yapılacak tüm planlama müdahalelerinin yereli barındırması, zorla değil, rıza kurucu bir müzakere zemini ile konuyu paylaşip

geliştirmesi ve bunu yaparken alternatifler sunabilmesi, yerellerden de bir şeyler öğrenebileceğini bir kenarda tutması gerekir. Yapılmak istenen iş, her iki adada kongre ve turizm odaklı yeni yatırım sahaları açmak olduğuna göre bu kentte söz konusu fonksiyonlar için bir ihtiyaç var mı diye sormak gerekir? Yapımı süren ve belki de tamamlanmak üzere olan İstanbul Turizm Master Planı, 2009'da uygulamaya konan İstanbul'un tamamını kapsayan Kent Planı, İstanbul'un Kıyı ve Ulaşım Master Planları, Adalar bütünündeki Yerel planlar bu iki ada için turizm ve kongre merkezi önerisini içeriyorlar mı? Ben söyleyeyim: İçermiyorlar! Peki, neden içermezler ve nerelerde bu ihtiyaçları çözebileceğimize inanırlar? En azından bu soruların peşine düşülmesi, buna rağmen ihtiyacın hala sürdüğünün kanıtlanması ve tek seçeneğin daha düzgün bir altyapısı (elektrik, su, doğal gaz) bile olmayan bu adaların yapılaşmaya açılması olduğunun bilimsel dayanağıyla ortaya koyulması gerekmez mi? Planlama der ki gerekir! Haliyle planlama bakımından daha böylesi bir niyetin en başından bir ihtiyaç olmayacağı ortaya çıkacaktır ve bu durumda halihazırda devam eden inşaatlara hiç mi hiç girililmeyecektir. O halde ne yapılmalı? Yassı ve Sivri adalar, bugün nasıllarsa öyle mi bırakılmalı? Bu elbette bir seçenek, hatırlayanlar olacaktır, Adalar Savunması'nın kimi pankartlarında "bırak ıssız kalsın" der! İnsanoğlu kendine güvenini öylesine yitirmiş ki, gelin de uzman olarak, yatırımcı olarak bu söyleme bütünüyle karşı çıkın. Daha önce katıldığım birçok toplantının konusu bir şekilde bu adaların geleceğine de dairdi ve ıssız bırakılması dahil, çokça fikir ortaya atılmıştı. Kendimi yakın hissettiğim senaryo ise şu şekilde çalışıyordu: Konunun olası tüm ilgililerinin (tek tek saymayacağım) yan yana geleceği, belki de tek bir güne sığdırılamayacak bir dizi müzakere toplantılarının yapılarak, önerilerin tartışılmasının ilk adım olarak anlamlı olduğunu düşünüyorum. Ancak bu adımda

mevcut ve bilimsel dayanağı olan tüm karar ve planlar dikkate alınmalı elbette. Ardından bu iki adanın sorun ve hassasiyetleri, potansiyelleri üzerinden bir değerlendirme yapılarak önerilerin, fikirlerin bir adım öteye götürülmesini, fikirlerin alternatif projelere dönüşeceği bir adımın atılmasını anlamlı bulurum. Bu adımda önemli olan bu iki adayı kent ve adalar bütünü içinde düşünebilmek diye de eklemeliyim. Bu bütüncülük başta kurulamazsa geriye sadece izole birer karar parçası hakkında uzun vadeli ve etkileşimli olmayan bir sonuca ulaşılır. Daha sonra, alternatif öneriler ve olası etkileri üzerinden gelecek

öngörüler tartışılır ve üzerinde ortaklaşılabilen bir senaryoda karar kılınır. Bu karar belki adaların ıssızlığı ve el değmeden doğanın kendini bizlerin müdahalesi olmaksızın bir şekilde savunabileceğini de içerebilir, düşük dozda ve kullanımdan ziyade deneyim ve hafıza mekanları içeren sınırlı fonksiyon alanları da... Sonuçta önemli olan bir yerde önemli bir karar verilecekse bu kararın ne

denli kapsayıcı, ne denli doğrudan katılımı ve müzakere ile varılan, temsil gücü yüksek olduğudur ve bugün pek önemsenmese de ekolojiyi önceleyen bir iradeyi ortaya koyabilmesidir.

Yukarıda bahsetmiştim günümüz ve yakın geçmiş literatüründe bu durumun nasıl özetlendiğini ve planlamanın neye alet edildiğini. Söz konusu projelerdeki amaç gerçekten Demokrasi Müzesi yaparak tarihimizle yüzleşmek olsaydı, bu konuda hiç şüphesiz Yassıada sorgulamaların yapıldığı spor salonundan önce sırada bekleyen, düşük bütçeli ve yapımı kolay onlarca başka mekanın adı anılır, temeli atılır ve bugün içi gezilebilirdi. Ya

da sadece müze yapılacak mekan iyileştirilir, erişim imkanları artırılır ve bir bellek mekanı yaratılırdı. Bugünkü gibi kongre ve turizm odaklı onlarca tesise, helikopter ve araç otopark alanlarına dönüşmez ve turizm uzmanlarının 5 yıldızlı otellere doydu dedikleri İstanbul'a böylesi bir alanda yeni bir otel eklenmezdi...

Planlamanın her zaman ideal çözümler geliştirmede doğru, tıpkı başka diğer birçok disiplinde (mimarlık, inşaat, hukuk vb.) olduğu gibi ancak doğru mekanizmalar ve kurallarla işletildiği takdirde güzel ve mutlu

yaşamlar vaat edebileceği de doğrudur ve Adalar Savunması bu doğrunun peşindedir bir yanıyla... Ama sözünü ettiğimi iki adada olan bitene bakınca sadece şunu söyleyebiliriz: Planlama Bu Değil!

Bugün gidip görünce insan gerçekten kahroluyor ve bırak ıssız kalsın deyesi geliyor şantiye şefine... Keşke o bırak deyince tüm makineler durabilse, balıklar rahat yüzebilse... Ya da bir hakim çıkıp bu projenin durmasını isteyebilse haklı gerekçelerini çoktan bildiğimiz bir kararlarla... Ya da Adaları ve İstanbul'u savunanlar tepkisini daha güçlü ortaya koyabilse... Eminim, kepçelerle kazınan ağaçlar ve bitkiler de yeniden yeşerecek o zaman...

“YASSIADA VE SİVRİADA’YA DOKUNMA, BIRAK ISSIZ KALSIN!”

TMOBB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şb.

Basında çıkan haberlerden Yassıada’ya yapılması planlanan “turizm ve kongre merkezlerinin” temelinin yargı süreci devam ederken 14 Mayıs 2015(bugün) günü Başbakan tarafından atılacağını öğrenmiş bulunmaktayız.

Marmara, İstanbul ve Adalar ekosistemi ve doğal yaşamı açısından vazgeçilmez önemi olan Yassıada ve Sivriada’nın oteller, marinalar, kuaför salonları, bungalovlar, otoparklar ve hamamlarla doldurularak inşaat ve siyaset rantına açılması bu temel atma töreni ile başlatılmış olacak. AKP hükümeti, iktidara geldiği 2002 yılından bu yana doğal, tarihi, kültürel yaşam alanlarımızı, kamusal ve toplumsal değerlerimizi rant paylaşımı adına bir bir elden çıkarmakta ve çıkarmaya devam etmektedir.

Artık geri dönüşü olmayacak şekilde yok olmakta olan değerlerimizi koruyabilmek için ‘dur’ diyebilmenin zamanı geldi, geçiyor da!

AKP hükümetinin rant alanı olarak değerlendirmeyi planladığı ve bir gecede statüsünü değiştirdiği alanlardan birisi de Yassıada ve Sivriada’dır. Yassıada, günümüzde gerek doğal yapısı gerekse üzerinde yer alan yapıları, kıyı kesimi, deniz florası ile Adalar bütünlüğünde korunması gerekli-sürdürülebilir bir ekosistem anlayışının gerekli olduğu ve halihazırda yerleşimin olmadığı bir nitelik taşımaktadır. Uzun yıllardan beri herhangi bir fiziki koruma müdahalesinin yapılmadığı ve zaman zaman mülkiyet ve kullanım hakkının el değiştirdiği Yassıada, son olarak Hazine mülkiyetinden çıkarılmış ve Milli Emlak Müdürlüğü’nün 27.04.2011 tarih ve 13071 sayılı yazısı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü’ne müze olarak kullanılmak üzere tahsis edilmiştir. Adalar Belediyesi sorumluluğundaki söz konusu alana adaların bütünlüğü gözetilerek planlaması ger-

ekirken; Yassıada da, gerek koruma kurulunda gerekse Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca rant tesisi yapma hedefine bir an önce ulaşmak amacıyla koruma ve imar mevzuatına aykırı olarak, yapılan plan değişikliği ve ona bağlı alt ölçekli planın yapım sürecinde Adalar Belediyesi'nin görüş ve beyanlarına başvurulmamıştır.

Başbakan Davutoğlu tarafından, 14 Mayıs 2015 tarihinde temeli atılacak inşaatların yapılabilmesi için tahsisin ardından önce İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu, (KTVKKBK) 28.03.2011 gün ve 3110 sayılı kararı ile "... Tarihi ve I. Derece Doğal Sit Alanı olan Yassıada'nın ayrıca III. Derece Arkeolojik Sit Alanı ilan edilmesine..." karar verilmiş, İstanbul V Numaralı KTVKKBK'nın 16.11.2012 gün ve 819 sayılı kararı ile Yassıada'nın tarihi sit statüsü kaldırılmış ve İstanbul I Numaralı Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu'nun 10.10.2012 tarih ve 01-157 sayılı kararı ile Yassıada'nın "Sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanı" olarak belirlenmesinin uygun olduğuna karar verilmiştir. Plan raporunda da kısmen değinildiği üzere halihazırda Osmanlı ve Bizans dönemine ait I. ve II. Derece tescilli eserlere ilişkin olarak da İstanbul V Numaralı KTVKKBK'nın 10.05.2010 gün ve 2506 sayılı kararı ile "... Osmanlı dönemine ait kıyıdaki şato kalıntıları, tepedeki şato kalıntıları, Bizans Dönemine ait sarnıç, hücre yapılarının korunması gerekli kültür varlığı olarak tesciline, koruma grubunun I olarak belirlenmesine, spor salonunun ise döneminin tarihi olaylarına sahne olmuş olması sebebiyle tesciline, koruma grubunun II olarak belirlenmesine, tescilli yapıların plana işlenmesine... Yassıada üzerindeki olası kalıntıların ve mevcut eserlerin sağlıklı korunabilmesi amacıyla yapılacak her türlü inşai ve fiziki çalışmalarda kurulumuz görüşü ve izninin alınmasına, gerekli fenni temizlik ve bakım hizmetlerinin acilen yapılması için ilgili kurumlara bildirilmesine, alandaki diğer yapıların kültür varlığı niteliği taşımadığına, binalara kurulumuz görüşü doğrultusunda işlem yapılabilceği..." kararı almıştır.

Bu kararın ardından bu sefer yine Anayasa'nın temel ilkelerinden birisi olan yerinden yönetim ilkesine ve katılımcı ve demokratik süreçleri red eden bir düşüncenin sonucu olarak, Adalar Belediyesi'nin görüşü alınmadan ve Yassıada'nın korunması gereken değerlerini gözetmeyen, üst ölçekli plan olan 1/100.000 ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı'na (ÇDP) aykırı olarak 1/5000 ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım ve Uygulama İmar Planı Değişiklikleri yapılmıştır.

Bu değişiklikle Yassıada'da yüzde 65, Sivriada'da yüzde 45 yapılaşma alanı ile "Kültürel+Turistik tesis" yapımı gündeme gelmiştir.

Halbuki, İstanbul'un, tarihi ve arkeolojik sit alanı niteliğinde olan Adalar ilçesinin Yassıada'nında içinde olduğu dokuz adası, 1976 yılında Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu ve 1979 yılında ise İstanbul 5 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Bölge Kurulu (KTVKKBK) tarafından tarihi ve doğal sit alanları olarak tescil edilmiştir.

Sonraki yıllarda doğal sit alanı derecesi 1. Dereceye yükseltilmiş, tarihi sit ve 3. Derece arkeolojik sit alanı olarak ilan edilmiştir. 2006 yılında İstanbul 5 Numaralı KTVKKBK bu adaların tarihi sit tescilinin devamını onamış, ayrıca doğal sit derecesini de birinci dereceye yükseltmiştir.

Adaları yapılaşmaya açmak, anılan koruma kararlarını aşmak amacıyla ilk önce 10 Ekim 2012 tarihinde 1 Numaralı Tabiat Varlıkları Koruma Bölge Komisyonu, Yassıada'yı "Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü kullanım Alanı" olarak belirlemiştir..

Ardından 18 Nisan 2013 tarihinde 6456 Sayılı "Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin düzenlenmesi hk Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" adında bir torba kanun ile Yassıada ile Sivriada'nın imara açılabilmesi için özel hükümler getirildi.

Bu hükümlere göre “Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yassıada ve Sivriada’da bu kanun kapsamında, 4’üncü maddenin üçüncü fıkrasındaki düzenlemeye tabi olmaksızın, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına veya üst kuruluşlarına doğrudan sözleşme yapma suretiyle kültürel ve turizm amaçlı yatırım ve hizmetler yaptırabilir.

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına veya üst kuruluşları, bu madde kapsamındaki yatırım ve hizmetleri kendileri yapabileceği gibi başka şirketler vasıtasıyla da yapabilirler. Bu şirketlerin daha önce yap-işlet-devret projesi üstlenmiş olması bu madde kapsamında yeni bir proje yüklenilmesine engel değildir.

Ayrıca, “Yassıada ve Sivriada’da yapılacak olan planlama, imar ve inşaat uygulamaları ile diğer düzenlemeler 3621 sayılı Kıyı Kanunu hükümlerine ve diğer mevzuatta yer alan kısıtlama ve prosedürlere tabi değildir.” Ek maddesi eklenmiştir.

Bu kanunun ardından Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yassıada’nın 1/5.000 ve 1/1.000’lik İmar Planlarını hazırladı. Adanın tarihi, doğal ve arkeolojik SİT alanı özelliklerini yok sayarak ve askeri yasak lejandını da silerek “Turizm ve Kültürel Tesis” olarak askıya çıkardı.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca 08.10.2013 tarihinde koruma amaçlı imar planı bütünselliğine, Marmara Denizi ve Adaların ekolojik florasına, tarihi ve doğal değerlerine aykırı olarak, Yassıada’nın

1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Değişikliği ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Değişikliği yapılmış ve inşaat yapımının önündeki tüm engeller kaldırılmıştır.

TMMOB Mimarlar Odası ve TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi söz konusu bu planların yürütmesinin durdurulmasına, takiben iptaline karar verilmesi talebi ile yargıya başvurmuştur.

Demokrasinin ve özgürlüklerin askıya alındığı, yolsuzluğun ve rüşvetin gündemden düşmediği, rant paylaşımı için tüm kamusal alanların peşkeş çekildiği bir ortamda, 7 Haziran 2015 tarihinde yapılacak genel seçimler öncesinde böylesi bir hukuksuzlukla gündeme getirilen planlama garabetinin ürünü “turizm ve kongre merkezi”nin temeli Başbakan Davutoğlu tarafından 14 Mayıs 2015 tarihinde atılmaktadır.

Temel atma törenini, AKP hükümetinin hukuksuz kentleşme politikalarından ayrı değerlendirmiyor; kamuoyunu Yassıada ve Sivriada’nın doğal, tarihi, kültürel değerlerini korumaya ve yaşam alanlarına sahip çıkmaya çağırıyoruz.

Saygılarımızla,

TMMOB Mimarlar Odası
İstanbul Büyükşehir Şubesi - 14 Mayıs 2015

ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI - YASSIADA'NIN İMARA AÇILMASINA İTİRAZ

ÇMO İstanbul Şb. tarafından hazırlanmıştır.

T.C İSTANBUL VALİLİĞİ, ÇEVRE ve ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ'NE

İTİRAZ KONUSU: Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca 29.05.2013 tarih ve 5446 sayılı kararıyla onanan İstanbul İli, Adalar İlçesi, Heybeliada Mahallesi, 156 ada, 1 No'lu parselin (Yassıada) "Ask-eri Alan" kullanımının "Turizm+Kültürel Tesis Alanı", "Kayalık Alan" ve "İskele Alanı" kullanımına dönüştürülmesine ilişkin 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Revizyonu ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı

ASKI TARİHİ: İtiraza konu planlar 12.06.2012-12.07.2013 tarihleri arasında 1 ay (30) gün süre ile İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü binasında askıya çıkarılmıştır.

AÇIKLAMALAR

İtiraza konu plan kararlarının alındığı Yassıada, günümüzde gerek doğal yapısı gerekse üzerinde yer alan yapıları, kıyı kesimi, deniz florası ile korunması gerekli-sürdürülebilir bir ekosistem anlayışının gerekli olduğu ve halihazırda yerleşimin olmadığı bir nitelik taşımaktadır. Uzun yıllardan beri herhangi bir fiziki koruma müdahalesinin yapılmadığı ve zaman zaman mülkiyet ve kullanım hakkının el değiştirdiği Yassıada, son olarak Hazine mülkiyetinden çıkarılmış ve Milli Emlak Müdürlüğü'nün 27.04.2011 tarih ve 13071 sayılı yazısı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne müze olarak kullanılmak üzere tahsis edilmiştir.

İTİRAZ GEREKÇELERİ

1. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca Adalar İlçesi, Yassıada, 156 ada 1 parselin "Sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanı" olarak belirlenmesinin uygun olduğuna dair İstanbul I. Bölge Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu'nun 10.10.2012 tarih ve 01-157 sayılı kararını onayan 08.11.2012 tarih ve 8923 sayılı kararına Adalar Belediyesi ve diğer bazı kurumlarca askı süresi içinde itiraz edilmiştir. Yassıada'da yapılaşma imkanı yaratan ve koruma statüsünü değiştiren bu karar gerek usul gerekse esas itibari ile yapılan itirazlar ışığında iptal istemiyle karşı karşıyadır. Yassıada üzerindeki söz konusu koruma kararı değişikliğinin yapılan itirazlar sonucundaki yasal durumu ve geçerliliği netleşmeden yapılacak tüm plan değişiklikleri ve imar düzenlemeleri geri dönüşü imkansız etkiler yaratabileceğinden ve kamuyu zarara uğratabileceğinden, bu alana ilişkin Adalar İlçesi, Heybeliada Mahallesi, 156 ada, 1 No'lu parselin (Yassıada) "Askeri Alan" kullanımının "Turizm+Kültürel Tesis Alanı", "Kayalık Alan" ve "İskele Alanı" kullanımına dönüştürülmesine ilişkin 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Revizyonu ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı'nın iptali söz konusudur.

2. Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca 29.05.2013 tarih ve 5446 sayılı kararıyla onanan İstanbul İli, Adalar İlçesi, Heybeliada Mahallesi, 156 ada, 1 No'lu parselin (Yassıada) "Askeri Alan" kullanımının "Turizm+Kültürel Tesis Alanı", "Kayalık Alan" ve "İskele Alanı" kullanımına dönüştürülmesine ilişkin 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Revizyonu ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı usul bakımından planların farklı ölçekleri ve bu ölçeklerin gerektirdiği planlama yaklaşımlarının ve niteliklerinin birbirine uyumu konusundaki "kademeli birliktelik" ve "plan

hiyerarşisi"ne uymamaktadır. İmar mevzuatımızın öngördüğü "planlama kademeleri arasındaki uyumun gözetilmesi" ilkesi ve imar planlarında farklı kademeler arasında uygunluk sağlanması gereğinin imar yasasının amir hükmü olduğu dikkate alındığında üst ve alt ölçekli iki planın aynı makam oluru ile aynı tarihte askıya çıkması

Yassıada, Ağustos 2014

imar kanununa ve usullerine aykırıdır. Kaldı ki, bu durum üst ölçekli planın askı sürecindeki olası itiraz haklarını ve planın değişikliğe gidebileceği hususları baştan yok sayan bir uygulama olduğundan, plana dair yasal hak kullanımlarının önünü kesmiştir.

3. İtiraza konu planlar, Adalar Belediyesi sorumluluğundaki bir alanda ve bu alandaki farklı nitelikler taşıyan adaların bütünlüğünün gözeterek yapılması gerekirken, plan değişikliği ve ona bağlı alt ölçekli planın yapım sürecinde Adalar Belediyesi'nin görüş ve beyanlarına başvurulmamış olması, sorumlu idari ve kamu kurumlarının planlama sürecinde gereken katkı ve rollerinin eksik bırakıldığı bir durum yaratmıştır. Bu durum, Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik'in 2. Bölüm'ünün 4. Maddesi'nde yer alan "Planlar, ilgili kurum ve kuruluşlarla ve plan kapsamındaki ilgili idarelerle işbirliği sağlanarak Bakanlıkça yapılır veya yaptırılır" ifadesi ile çelişmekte ve Adalar Belediyesi'nin kurum görüşü olmaksızın hazırlandığı için katılım ve müzakere

süreçleri bakımından yeniden değerlendirilmelidir.

4. İtiraza konu 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Revizyonu, üst ölçek planı olan 1/100.000 Ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı'na (ÇDP) planlamada ölçekler arası uyumluluk gereği uygun olmak zorundadır. Ancak üst ölçekli plan kararlarında söz konusu alana ilişkin itiraza konu plan değişikliğinde öngörülen bir tasarruf bulunmazken bu yönde bir hedef de yer almamaktadır. Dolayısıyla itiraza konu plan değişiklikleri üst ölçek plan kararlarına aykırılık taşımaktadır.

5. Yapılan plan değişiklikleri halihazırda yerleşimin olmadığı, belirli sayıda ve kullanılmayan yapılar ve tarihi kalıntılar barındırmaktadır. Ayrıca söz konusu alan gerek kıyı bölgesinde gerekse ada kara parçası üzerinde korunması ve sürdürülmesi gerekli doğal-ekolojik bir değere sahiptir. Bu nedenle söz konusu alana dair yapılacak plan

değişikliklerinde öncelikli hedefin kamusal nitelik ve adalar bütünlüğünü dikkate alması; doğal, ekolojik ve tarihi değerlerin olası yeni fiziksel yapılaşmalarla tahrip olmamasını sağlayacak, kıyı kesimindeki deniz altı flora ve faunasını gözetecek, kitlesel insan akımlarını cezbedici fonksiyonel önerilerden kaçınacak bir planlama anlayışını gözetmesi gerekmektedir. Ancak itiraza konu plan değişikliği bu hassasiyetlerden ve bütüncül planlama yaklaşımlarından uzak, büyük sermaye yatırımları için ayrıcalıklı imar koşulları yaratacak şekilde düzenlendiğinden kamusal nitelik ve adaların planlama bütünlüğü çerçevesinde yeniden ele alınması gerekmektedir.

6. İtiraza konu planlarda Yassıada'nın kıyı kenar çizgisinin kara tarafında kalan alanı için turizm + kültürel tesis fonksiyonu getirilmiş ve yapılaşma koşullarını belirleyici emsal değeri -iskele alanı hariç- 0,65 olarak belirlenmiştir. Adadaki mevcut yapıların azlığı dikkate alındığında, bu

emsal değeri üzerinden başlayacak yapılaşmanın adanın ekolojik sürdürülebilirliğini tehdit edeceği ve yaratacağı cazibe ile öngörülme- yen ek yapılaşmaları da tetikleyebilecek bir nitelikte olduğu açıktır.

7. İtiraz konusu plan değişikliğinin hukuk ve kamu yararı açısından bir diğer aykırılığı ise; bakanlığın kamusal idari bir işlem olarak edindiği plan onama yetkisini, kendi tasarrufundaki alanlar üzerinde kullanarak, bu mülkü en yüksek bedel ile satışa konu edilecek bir arazi şekline çevirmesidir. Yassıada'nın mevcut fonksiyonu ile üzerindeki arsanın satışı sonucunda oluşan değerle, itiraza konu plan değişiklikleri sonucunda oluşan değer arasında büyük farklar bulunmaktadır. Bu nedenle, yapılaşma hakları kazandırılarak ve kısmen değiştirilerek yapılacak olan satış işlemi sonrasında ortaya büyük bir kentsel rant değeri çıkacaktır. Ayrıca itiraza konu plan değişiklikleri sonucu oluşacak olan rant, itiraza konu planların içeriği dikkate alındığında kamuya aktarılmaktansa özel mülkiyete aktarılacak ve kamu kullanımından kısıtlanacak bu alanda söz konusu işlem ile kamunun bir kez daha zarara uğramasına neden olunacaktır.

8. Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik'in 6. maddesinde, Plan Değişikliği "Plan ana kararlarını, sürekliliğini, bütünlüğünü, teknik ve sosyal donatı dengesini bozmayacak nitelikte, bilimsel nesnel ve teknik gerekçelere dayanan, kamu yararının zorunlu kılması halinde yapılan plan düzenlemeleridir." olarak tanımlanmıştır. İtiraza konu revizyon plan ile değiştirilmek istenen ve 21 Kasım 2011'de onaylanan Adalar İlçesi 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı'nda Yassıada I. Derece Doğal Sit, Tarihi Sit ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak ve aynı zamanda bütünüyle 'Askeri Alan' lejantında gösterilmiş, 2565 sayılı "Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu ve yönetmelikleri ile ilgili mevzuat hükümlerine tabi alan" statüsünde olduğundan ilgili kurum görüşleri alınarak sismik araştırma amaçlı yapılar dışında yapılaşmaya kapalı olarak belirlenmiştir. Bu planda, konaklamalı turizm, kentsel sit alanları içinde önerilmiş, toplam 5,25 hektarlık bir alan konaklamalı turizm alanı olarak planlanmıştır. Turizme yönelik yeni alanlar açmak yerine mevcut yapı stokunun kullanılması hedeflenmiş ve konut alanları içerisinde konaklamaya imkân tanıyan plan kararları getirilmiştir. Ayrıca, mevcut güneybirlik turizm alanlarının sıhhileştirilmesi ve yeni

günübirlik turizm alanlarının yapılması önerilmiş, günübirlik kullanım olarak 21,56 hektarlık bir alan belirlenmiştir. Planda, günübirlik turizm alanlarında doğal yapıyı bozmayacak ve geçici yapı niteliğinde tek katlı yapılaşma önerilmiştir. Sonuçta, bu planla Adalar bütününde turizme dayalı talepleri dengeleyici ve ek yapılaşmalardan, doğal alan tahribatından uzak bir yaklaşım sergilenmeye çalışılmıştır. Ancak, yaklaşık 1,5 yıl sonra hazırlanan itiraza konu plan değişikliği ile Yassıada'ya ağırlıklı olarak "Turizm+Kültürel Tesis Alanı" kullanımı getirilmiş, 0,65 emsal değeri üzerinden önemli bir oranda yapılaşma imkanı yaratılmış ve yukarıda ifade edilen plan öngörülleri ve Adalar bütünündeki turizm yaklaşımları dikkate alınmamıştır. Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik'in 6. Maddesinde belirtilen durum oluşmaksızın yapılan itiraza konu plan değişikliği, bilimsel dayanaktan yoksundur. Kaldı ki, ilgili Bakanlık ve Yıldız Teknik Üniversitesi ortaklığında yürütülen İstanbul Turizm Master Planı'nın hedef ve stratejileri, kararları beklenmeksizin yapılan itiraza konu plan değişikliği ve ona dayalı hazırlanan uygulama imar planı bilimsellikten ve planlama ilkelerinden son derece uzak ve keyfi bir durum yaratmıştır.

9. İtiraza konu planlar ve bu planlarla bir bütün olan raporları incelendiğinde, söz konusu adada bu planların yapımını gerekli kılacak tek gerekçe olarak mevcut yapıların fiziki açıdan yıprandığı ve bu yapıların kullanıma dayalı koruma ihtiyacı ortaya koyulmaktadır. Fiziki yapıların yıpranmışlığı ve tescilli yapıların tarihçeleri dışında bir bilgiye veya bulguya yer verilmeyen plan raporlarında, 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Revizyonu'nda, Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik'in gerektirdiği fiziki, çevresel, jeolojik vd. analizlerin yapılmadan, getirilecek

plan kararlarının Adalar ilçesi sorumluluğundaki diğer yerleşik ve yerleşik olmayan adalara yönelik etkileri irdelenmeden plan hükümleri geliştirildiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle getirilen plan kararlarının, yukarıda değinilen koruma-kullanma ilişkisi dışına çıkarak alanı yoğun insan ziyaretlerine açık hale getirecek ayrıcalıklı imar koşulu yaratmaya dönük olduğu ve 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı'na yön vermekten uzak olduğu açıktır.

10. 21 Kasım 2011'de resmîyet kazanan Adalar İlçesi 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı'nda Yassıada I. Derece Doğal Sit, Tarihi Sit ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak ve aynı zamanda bütünüyle 'Askeri Alan' lejantında gösterilmiştir. İtiraza konu planlar, Adalar bütününde kapsamlı analiz ve bilimsel çalışmalar sonucu oluşturulan bu plan ve kararları ile de çelişmektedir. Ayrıca söz konusu planlara ait notlarda, önerilen arazi kullanım kararları ve değişikliklerini gerektirecek bilimsel nedenler, analiz ve tespitlere de yer verilmemiştir.

Sonuç olarak yukarıda sıralanan nedenler ışığında, Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca 29.05.2013 tarih ve 5446 sayılı kararıyla onanan İstanbul İli, Adalar İlçesi, Heybeliada Mahallesi, 156 ada, 1 No'lu parselin (Yassıada) "Askeri Alan" kullanımının "Turizm+Kültürel Tesis Alanı", "Kayalık Alan" ve "İskele Alanı" kullanımına dönüştürülmesine ilişkin 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Revizyonu ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı'nın iptali konusunda gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla,

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası
İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu

YASSIADA VE SİVRİADA'NIN MERCANLARI YOKOLUYOR...

Dr. Nur Eda TOPÇU ERYALÇIN

İstanbul Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi / Deniz Biyolojisi Anabilim Dalı

1- Marmara Denizi, Prens Adaları'ndaki mercan toplulukları neden eşsizdir?

Bu bölgede, bazı mercan türlerinin yoğun topluluklar oluşturduğu tespit edilmiştir. Bu türlerden bazıları, Akdeniz'e endemiktir yani dünyada başka hiçbir yerde görülmezler. Özellikle 2 tür vardır ki, bunlar derin deniz türleridir (isimleri Paramuricea macrospina ve Spinimuricea klavereni); her ikisi de en sığ 50 m derinlikte görülmeye başlanır ve genellikle 50 m'den daha yüksek derinliklerde görülürler, üstelik ender ve seyrek olarak... Oysa Marmara Denizi'nde 20 metrelerden itibaren, yani insanların tüplü dalışla rahatlıkla ulaşarak gözlem yapabilecekleri derinliklerden itibaren görülmeye başlanır bu türler. Üstelik göreceli olarak yaygın ve sık topluluklar halinde! Bu durum kısmen, Ege ve Karadeniz arasındaki konumuyla Marmara Denizi'nin sahip olduğu çok özel akıntı sistemleri sayesinde oluşmuştur. Ortaya çıkan topluluklar hem Türkiye kıyıları hem de bütün Akdeniz havzası için eşsizdir. Bu toplulukların yanı sıra, Akdeniz için daha tipik türlerden oluşan topluluklar da vardır. Bu türlerden Eunicella cavolini mercanı (çalı mercanı), Batı Akdeniz kıyılarında (özellikle İtalya ve Fransa) yoğun topluluklar oluşturur ve bu topluluklara

son derece değer verilir. Devamlı olarak izleme altındadır ve korunmaları söz konusudur. Bu türün topluluklarına Doğu Akdeniz’de fazla rastlanmaz. Doktora tezimde elde ettiğimiz verilere göre, Yassıada ve Sivriada’da metreka-rede 10’dan fazla çalı mercanı bulunmaktadır. Bu durum da yine hem ülkemiz, hem de Doğu Akdeniz için çok özel bir durumdur.

2- Mercan topluluklarını korumak neden önemlidir?

Gorgon ve yumuşak mercanlar yavaş büyüyen uzun ömürlü canlılardır. Mercanlar ve gorgonlar 3 boyutlu ağaç benzeri yapılar oluştururlar ve bu türler “ekosistem inşacıları” olarak bilinirler (Jones ve diğ. 1994). Komünitelerin yapısı, biyomasi ve çeşitliliği üzerinde çok önemli etkileri vardır (Ballesteros 2006). Kendileri başlı başına bir habitat olarak kabul edilebilirler ve çevrelerindeki biyolojik çeşitliliği artırdıkları kanıtlanmıştır (Cerrano ve diğ. 2010). Ekosistemin işleyişi üzerinde son derece önemli etkileri vardır.

Yok olmaları durumunda, karmaşıklık ve dolayısıyla tür çeşitliliği azalacak, önemli ölçüde habitat kaybı oluşacaktır. Bu durum uzun vadede tüm ekosistemin işleyişini etkileyecektir. Yaptığımız çalışmada, Marmara Denizi’ndeki mercan ve gorgon topluluklarının birçok türe habitat oluşturduğu ve yumurtlama alanı sağladığı görülmüştür.

Denizel biyolojik çeşitliliği korumak amacıyla oluşturulan AB Habitat Yönergesi (92/43/EEC) ve Barselona Sözleşmesi üye ülkeleri tarafından kabul edilen bir Eylem Planı (Akdeniz’deki Koralijen ve Diğer Kalkerli biyolojik Yapıların Korunması Eylem Planı) bu toplulukların korunmasını amaçlamaktadır (UNEP-MAP-RAC/SPA, 2008). Her iki hukuki belge de koralijen (Akdeniz’deki en önemli ikinci habitat tipi) içinde önemli yere sahip olan yumuşak mercan ve gorgonların muhafazasını ve izlenmesini gerektirmektedir. Barselona sözleşmesi bağlayıcı değilken Habitat Yönergesi ise

bağlayıcı bir belgedir; bu açıdan Türkiye de üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmelidir.

3-Suya bırakılan kum-çamur, balçık ve atıklar mercan topluluklarını nasıl etkiler?

Mercan ve gorgonlar, suda askıda bulunan besin parçacıklarını ve mikroskobik canlıları süzerek beslenirler. Mercan ve gorgon dalları üzerinde her biri bir çiçek görünümünde olan ve polip olarak adlandırılan yapılar süzme işlemini gerçekleştirir. Su kolonunda aşırı miktarda kum, çamur ve balçık bulunması duru-

munda, poliplerin üzeri örtülür ve tıkanır. Canlının beslenme ve nefes alma faaliyetleri durur ve bir süre sonra dokularını kaybederek ölür. Büyükada'nın arkasında bulunan Balıkçı Adası ve Yassıda'da bulunan mercan topluluklarına en son yaptığımız dalışlarda bu örtülme ve tıkanma durumlarının ne yazık ki başlamış olduğunu gözlemledik ve birçok Spiniuricea klavereni mercanının ölmüş olduğunu gördük. Eğer bu yoğun balçık çökmesi Prens Adaları kıyılarında devam ederse, ne yazık ki hiçbir mercan türünün hayatta kalabilmesi mümkün olmaz.

Sivriada

Adalar Savunması ve ada forumları tarafından Eylül 2013 tarihinde kamuoyunda süregiden Yassıada tartışmalarına ilişkin olarak yayınlanan bildiri...

Basına, Kamuoyuna, Forumlara ve tüm dostlarımıza... / 19 Eylül 2013

“Yassıada ile ilgili bir proje hazırlıyoruz. Hemen hemen bitti. Adını Yassıada’nın Sivriada’nın Demokrasi ve Özgürlükler Adası koyduk. Bir grup gitmiş o mahkemenin olduğu salona ‘Adının Demokrasi ve Özgürlükler Adası’ olmasını istiyoruz diye yazmış. Bir ayrı grup da ‘Adamıza el dokundurtmayız. El sürdürmeyiz. Yassıada bizimdir’ yazmış. Sen kimsin ya?” Recep Tayyip Erdoğan, 18 Eylül 2013

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan bize sormuş: “Sen kimsin ya?”

Ne cüretle “Adamıza el sürdürmeyiz, Yassıada bizimdir, Adalar bizimdir!” diyorsunuz, “Siz kimsiniz?” diye sormuş! Artık nezaket beklemiyoruz ama biraz daha kibarca sorulmasını isterdik, fakat önemli değil yine de cevap veriyoruz...

Biz Adalar’da yaşayan İstanbullularız. Burada çok çok eski zamanlardan beri yaşayanlarımız da var, yeni gelenlerimiz de. Ordu’dan, Tokat’tan, Yozgat’tan, Erzincan’dan, Dersim’den, Van’dan kalkıp gelenlerimiz de var, yüzlerce yıldır burada yaşayanlar da. Motorcusu, faytoncusu, pazarcısı, fırını, kasabı, ayakkabıcısı, öğretmeni, kadını, erkeği, çocuğu var. Biz varız, biz Adalarda yaşıyoruz!

Biz ekonomik gerekçeler bahane edilerek hastaneleri kapatılan, acil servis hizmeti bile verilmeyen Adalarda ölümle burun buruna yaşayanlarız. Biz, belki de dünyanın en pahalı ulaşım ücretleriyle bir taraftan soyduğunuz, bir taraftan da iskelelerde saatlerce vapur beklemeye mahkum ettiğiniz, geceleri adalarına hapsettiğiniz Adalılarız. Bir adadan diğerine geçmek için bile

ücret ödeyen İstanbullularız biz! Hatırladınız mı? Biz yollarında yürümek için bile haraç ödenen, orman işletmelerinin dağıttığı ihalelerle kıyıları yağmalandığı için para ödmeden denize bile girelemeyen dünyanın en tuhaf adalarının sakinleriyiz! Halkı iktidar partisine oy vermediği için üvey evlat muamelesine maruz bırakılan, tarihi ve kültürel dokusu yapılaşmanın, ticarileşmenin baskısı altında yok edilen, ormanları yakılan, hayvanları katledilen Adalarda yaşıyoruz. Evet biz, her şeye rağmen Adalarda yaşıyor ve mücadele ediyoruz!

Yassıada ve Sivriada'nın yağmaya açılmasına, hazır olduğunuzu söylediğiniz projelerle yerle bir edilmesine de biz karşı çıktık! Adama, mahalleme, ormanıma, denizime, bedenime dokunma diye seslenenler bizlerdik. Sesimizi duymanıza sevindik! Çünkü Adalarımızı TOKİ'lerinize, inşaat şirketlerinize, "Adalar için iyi şeyler yapıyoruz" diye diye yağmacılarla ortaklık peşinde koşanların, onlara göz yumanların, Adaları dolduran rant avcılarının insafına terk etmeyeceğiz!

Evet, onlar bizdik! Yassıada'da darbe döneminin karanlık hatıralarıyla dolu bir mahkeme salonunda büyük bir forum yaparak Gezi Parkı'nın özgürlük, demokrasi ve dayanışma rüzgarını oraya taşıyanlar bizdik. "Burası artık Özgürlük ve Demokrasi Adası" olsun diyenler de, "Sivriada ve Yassıada Bizimdir" diyenler de bizdik! Biz orada konuştuk, şarkı söyledik, sevgilimizin elini tuttuk, dostumuzun gözünün içine baktık, slogan attık; devletlerden ve silahlarından, zengin-

lerden ve yalanlarından uzakta Yassıada'nın yamaçlarında kekik topladık, Sivriada'da böğürtlen yedik, dans ettik!

Yassıada ve Sivriada'yla ilgili hazırladığınız yağma projelerinizle sonuna kadar mücadele edeceğiz. Çünkü biz Adalarla ilgili olarak gündeme gelen tüm projelerde söz ve karar hakkı istiyoruz!

Kimsiniz diye sormayın, unutmayın, çünkü biz unutmayacağız! Biz ODTÜ'de ormanda yaşamaya davet ettiğiniz öğrencilerden, Tuzluca'yı'da gecekonduculardan, Antakya'da direnişçilerden, 1 Eylül'de İstanbul kıyılarında el ele tutuşan barış gönüllülerinden, ForumFest müzisyenlerinden biriyiz.

Biz Kuzey Ormanları'nda kesmeye çalıştığınız bir ağaç, Sivriada'da yoketmeye çalıştığınız bir böğürtlen çalısı, Yassıada'da çalıkuşuyuz. Biz Ankara'da Ethem Sarısülük, Eskişehir'de Ali İsmail Korkmaz, Diyarbakır'da Medeni Yıldırım, Antakya'da Abdullah Cömert, Mehmet Ayvalıtaş ve Ahmet Atakan'ız...

Unutmayın, çünkü biz unutmayacağız, bizi unutmanıza izin vermeyeceğiz!

Adalar Savunması

14 Mayıs 2015, Kabataş Adalar İskelesi

SONUÇ ve ÖZET

Yassıada ve Sivriada'daki gelişmeleri özetlediğimiz, Yassıada'da başlayan inşaat faaliyetlerinin geri dönümez sonuçlarına dikkat çektiğimiz raporumuz şu şekilde özetlenebilir:

- Sivriada ve Yassıada hakkındaki Adalar Savunması, Mimarlar Odası ve Adalar Belediyesi tarafından açılan davalar ve hukuki süreç devam etmesine rağmen içine girilen inşaat süreci yasadışıdır.

- Bu adaların imara açılmasının doğal ve kültürel yaşam için geri dönülmesi mümkün olmayan sonuçları olduğu mahkemelere sunulan çeşitli bilirkişi raporlarıyla kanıtlanmasına rağmen atılan adımlar ve yürütülen inşaat faaliyetleri bir doğal hayat ve kültür katliamıdır.

- Yassıada ve Sivriada'nın kültürel ve arkeolojik varlıkları için hiç bir koruma planı yapılmadan imar ve turizme açılması bu adaların Bizans, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerinden bugüne uzanan tarihi varlıklarının yok edilmesi demektir.

- Verilen inşaat ruhsatları ve turizm yetki belgeleri yasal ve teknik açıdan usulsüzlük, yolsuzluk ve suç unsurlarıyla doludur.

- Adalar ve İstanbul halkı Yassıada ve Sivriada'nın her ne ad olursa olsun imara açılmasına karşıdır.

- Adalar'ın yerel kurumları, belediyesi, sivil örgütleri bu sürece şiddetle muhalefet etmesine rağmen hükümetin torba yasalar ve gizli ihaleler yoluyla siyaset ve inşaat rantı için Adalar'daki doğal ve tarihi mirası yoketmesi kabul edilemez.

İçine girilen inşaat süreci derhal durdurulmalıdır. Anayasa'ya uluslararası sözleşmelere, yasalara, ilgili yönetmeliklere, koruma ilke, yöntem ve tekniklerine aykırı olduğu açık olduğu halde, Adalar ve İstanbul ahalisinin arzusu hilafına yılda sadece 2 -3 ay kullanılabileceği şüpheli bir kongre ve turizm merkezi için Adaların talan edildiğini, yaşamın katledildiğini tüm İstanbul halkına duyuruyoruz.

1.Derece Doğal Sit, Tarihi Sit ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak koruma altında olan Yassıada ve aynı şekilde 2. Derece Doğal Sit ve 3. Arkeolojik Sit alanı olarak korunan Sivriada yok ediliyor. İstanbul'un kuş göçü ve balık yumurtlama alanlarının başlıca merkezlerinden olan Yassıada ve Sivriada'da doğal çevre yok ediliyor. İstanbul'un ıssız kalabilmiş nadir kuş göçü rotalarından ve tek balık yumurtlama-mercan alanını barındıran Sivriada ve Yassıada beton adalarına dönüştürülüyor.

Buradan bir kez daha tüm kamuoyuna sesleniyoruz!

BIRAK ISSIZ KALSIN!

